

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
P.O. BOX 03206 • 6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVI Spalis - October 15, 1981 Nr. 40

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

'PAŽEIDŽIAMUMO LANGAS'

Ir Reagano administracijos planas jį uždaryti

Vytautas Meškauskas

Užpereitą penktadienį prezidentas paskelbė savo planą uždaryti vadinamą 'pažeidžiamumo langą', kuris daug ką nustebino, įskaitant ir Pentagono planuotojus, bei generallinių štabų viršininkus. Kad suprasti apie ką sukasi reikalas, pirmiausiai sustokime prie to pažeidžiamumo lango.

JAV turi 1054 transkontinentalines raketas, nutaikintas į Sovietijos taikinius. 54 jų yra senesnio 'Titan' tipo, 1,000 - naujesnio Minuteman III. Technikos pažanga leidžia spėti, kad dar šiame dešimtmetyje, ar greitai po jo, sovietai gali taip išstbulinti savo raketų taiklumą, kad jie vienu smūgiu galėtų sunaikinti visas tas amerikiečių raketas. Tam jiems (sovietams) reiktų 200 raketų su 10 į atskirus taikinius nutaikintų užtaisų: t.y. po dvi bombas į kiekvieną amerikiečių raketą.

Jei jie taip nuspręstų padaryti, JAV prezidentas atsidurtų keblioje situacijoje. Jis, žinoma, galėtų įsakyti bombarduoti sovietus kitais ginklais - raketomis iš povandeninių laivų, lėktuvų bombomis ar 'skraidančiom' bombom, paleistom iš laivų, lėktuvų ar net sausumos. Tuo atveju, tačiau, sovietai galėtų panaudoti panašius savo ginklus. Tokiu būdu prezidentas, įsakydamas atsikėryti, rizikuotų JAV miestų sunaikinimu ir toks abipusis sunaikinimas nebūtų prasmingas. Jei taip, preziden-

tas turėtų priimti sovietų kapituliacijos sąlygas.

Su tokių įvykių scenariumu daug kas nenori sutikti. Sunku prileisti, kad dabartiniai ar būsimi Kremliaus valdovai drįstų taip rizikuoti. Pirmo smūgio prielaidos šalininkai į tai atsikerta, kad praktiškai so vietams ir nereikėtų pulti. Vien teoriška galimybė - kad jie galėtų tai padaryti - priverstų Washingtoną Maskvai įvairiai pataikauti lygiai taip pat, kaip kiekviena mažesnė ar tik silpniau apginkluota valstybė turi skaitytis su stipresne.

Kiekvienu atveju, paskutiniu laiku Carterio ir naujoji Reagano administracijos laikė reikalingu tokį 'pažeidžiamumo' langą galimai daugiau pridaryti, o respublikonai negalėjo praleisti geros progos apie tai pakalbėti priešrinkiminėje kampanijoje.

Carterio planas, iš dalies kongreso jau priimtas, numatė pastatyti 200 naujų MX raketų ir 4,600 slėptuvių joms. Sovietai neturėtų žinoti, kokioje iš tų slėptuvių būtų raketa ir tokiu būdu jie turėtų būti pasiruošę sunaikinti jas visas, kas reikalautų daug didesnio jų raketų skaičiaus.

Reagano administracija samprotauja, kad sovietai, jei norėtų, tiek raketų galėtų pasigaminti ir tuo atveju milžiniškos išlaidos tom visom slėptuvėm neturėtų prasmės. Čia pat turime atsiminti, kad Reagano administracija siekia biudžetą sumažinti, bet ne padidinti ir dėl to administracijai kerpančioms išlaidas socialiniams reikalams, politiškai netiktų per daug didinti išlaidas gynybos reikalams. Kaip šią problemą išsprendė Reaganas?

Iki penktadienio buvo spėjama (taip galvoję Pentagono sluoksniai ir taip pranešę sovietų telegramų agentūra TASS), kad Reaganas pasisakys už pusės Carterio administracijos plano vykdymą: 100 MX raketų ir 2,300 slėptuvių joms mažai apgyventose Nevados dykumose ir Utahos valstybėje. Prezidentas tačiau apsisprendė visai atsisakyti naujų slėptuvių ir pradėti keisti senesnes raketas naujesnėmis MX senose slėptuvėse, kurios būtų sustiprintos taip, kad galėtų atlaikyti jei ne tiesioginį pataikymą, tai bent netoli jos.

Be to, jis nutarė statydinti naujus bombonešius B-1 tipo, kaip laikiną priemonę, iki bus galima pradėti statydinti naujus, radaro nesusekamus; patobulinti komunikacijos sistemą, paspartinti naujų apsigynimo priemonių - kaip priešraketinių raketų išvystymą, apginkluoti naujesnėmis ir tobulesnėmis raketomis naujus povandeninius Trident laivus ir t.t.

Tos viso paskutinės priemonės nesutiks daug kritikos, kuri visų pirma bus nukreipta į B-1 bombonešį. Kam išleisti po 200 milijonus dolerių lėktuvui, kurio dienos vistiek yra suskaitytos ir kuris turės būti greitai pakeistas?

Nors buvęs Carterio administracijos Gynybos Sekretorius Harold Brown pareiškė per ABC Issues and Answers programą, kad senesnių raketų pakeitimas naujesnėmis - kad ir senose slėptuvėse - yra geriau už nieką, tačiau girdisi aiškinimų, jog tai gali duoti sovietams mintį, kad amerikiečiai planuoja 'pirmą smūgį', kas privers juos dar smarkiau ginkluotis.

Apie tai dar daug girdėsime kongresui svastant lėšų tam planui klausimą. Kol kas Reaganas, atrodo, padarė teisingą POLITINĮ sprendimą, kuris nepareikalaus nepakeliamų išlaidų. Ar jis uždarys pažeidžiamumo langą - ir ar jis iš tikro egzistavo ir buvo tiek paviršus - tai jau kitas klausimas. Aplamai imant, daug sunkiau numatyti visus galimus priešų puolimoėjimus. Gaila, kad demokratiniais režimais visados atitenka pirmasis vaidmuo ir jie negali pasinaudoti faktu, kad lengviausia gintis yra puolant.

Inž. Valdas Adamkus

VALDAS ADAMKUS PASKIRTAS EPA ADMINISTRATORIUM

Jo žinioje bus 6 valstijų gamtos apsauga

Prezidento Reagano administracija paskelbė, kad Valdas Adamkus skiriamas JAV vidurio vakarų regiono Gamtos Apsaugos (US EPA) administratoriumi.

Adamkus yra karjeros pareigūnas, turįs didelę patirtį gamtos apsaugos srityje. Jo įnašas yra didžiai vertinamas šios srities specialistų JAV-se ir tarptautinėje bendruomenėje — sakoma pranešime.

Adamkus vadovaus didžiausiam JAV-ių regionui į kurį įeina šešios valstijos su 45 milijonais gyventojų, Didieji Ežerai ir tarptautinės sutarties su Kanada reikalai. Jis taip pat pasilieka ir Amerikos delegacijos pirmininku prie tarptautinės vandens apsaugos komisijos su Kanada. Per paskutinius 10 metų jis buvo regiono viceadministratorius, o prieš tai vadovavo Ohio baseino regionui Cincinnati mieste.

Prezidento Reagano administracija gamtos apsaugai ir toliau skirs didelį dėmesį, kad padaryta pažanga būtų tęsiama. Paskutiniojo dešimtmečio ekologini sąjūdžio ir darbo dvasia yra gyva ir ši administracija dirbs su tuo pačiu entuziasmu, kad apsaugojus natūralius gamtos turis ir užtikrinus jų išteklius sekančioms kartoms, pareiškė Anne M. Gorsuch, US EPA administratorė. Adamkaus paskyrimas vadovauti vienam iš didžiausių JAV-ių regionui užtikrina ekologinio darbo tęstinumą ir sėkmingumą.

Valdo Adamkaus kandidatūrą rėmė beveik visi regiono valstijų gubernatoriai senatoriai, visa eilė kongresmanų valstijų ir miestų rinktieji pareigūnai, net ir pramonės atstovai. Didieji Chicagos laikraščiai CHICAGO TRIBUNE ir SUN-TIMES pasisakė už Adamkų tų laikraščių vedamose straipsniuose. Taip pat labai teigiamą vedamąją Adamkui paskyrė ir DETROIT FREE PRESS. 1978 metais V. Adamkus buvo apdovanuotas aukščiausiu JAV-ių gamtos apsaugos žymeniu — aukso medaliu.

Šis įvertinimas buvo skirtas už jo iškilų darbą JAV ir už įnašą tarptautinėje plotmėje. Regiono įstaiga su 900 tarnautojų yra Chicagoje.

Sveikiname Valdą Adamkų naujose pareigose ir linkime jam sėkmės.

JAV SENATAS PRIĖMĖ SKUODŽIO REIKALU REZOLIUCIJĄ

1981 rugsėjo 22 JAV senatas vieningai priėmė rezoliuciją Nr. 198, reikalaujančią, kad Vytautas Skuodis būtų paleistas iš sovietų lagerio, kuriame jis laikomas už tariamą antisovietinę agitaciją ir propagandą.

Sen. Charles Percy, pateikdamas šią rezoliuciją senatui, iškėlė faktą, kad tarp daugybės kalinių Sovietų Sąjungoje retai pasitaiko Amerikos piliečių. Šalia iniciatoriaus sen. Percy rezoliuciją remia senatoriai Dixon, Hayakawa, Dodd, Spector, Riegle, Levin ir Domenici.

Rezoliucijoje reikalaujama, kad Vytautas Skuodis būtų paleistas ir kad, jam norint, galėtų emigruoti į JAV-bes. Taip pat senatas šia rezoliucija pageidauja,

kad prezidentas, valstybės departamento sekretorius bei Amerikos delegacija Madrido konferencijoje kiekviena galima proga stipriai pasisakytų prieš Skuodžio neteisėtą kalinimą.

Lietuvių visuomenė yra raginama skubiai rašyti laiškus prezidentui Reaganui ir valstybės departamento sekretoriui Haigui, prašant juos dėti visas pastangas, kad Skuodis būtų išlaisvintas.

Rašyti šiais adresais:

Mr. Ronald Reagan
The President of the
United States
The White House
Washington, D. C.

Mr. Alexander Haig
U. S. Secretary of State
Department of State
Washington, D. C. 20520

(lic)

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Sadatui kritus. - 'Žydų klausimas' JAV užsienio politikos vedime.

- Nixono įsikišimas. - Ką kalbėjo Reaganas su Beginu?

- Oswaldo mįslė.

Labai sumaniai apgalvotas pasisėkės samokslas prieš Egipto prezidentą Anwar Sadatą dar kartą paryškino, kaip greitai galime susilaukti didelių pasikeitimų. Tiesa, rašant šias eilutes atrodė, kad paties Sadato numatytas įpėdinis Hosni Mubarek galės ir turės toliau vesti Sadato pradėtą politiką. Dažnai linksniuojama arabų vienybė ir toliau pasilieka daugiau svajonė negu realybė. Tai suprasdamas Sadatas ir nutarė siekti separetinės taikos su Izraeliu, nes tik tokiu būdu jis galėtų atgauti prarastą teritoriją ir užsitikrinti karinę bei ūkinę Amerikos pagalbą.

Iš Egipto pusės žiūrėti, jis vedė teisingą politiką ir jei taip, kodėl jos toliau nevesti Mubarekui? Juo labiau, kad iš Amerikos pusės jis gali tikėtis už tai susilaukti dar daugiau paramos.

Antra vertus, iš pačios Amerikos ir Izraelio stebinti, galėtų kilti ir abejonių. Jei Sadatas galėjo būti nušalintas, jei jo režimas jau prieš kurį laiką pradėjo brąškėti, jei buvo suimta per 1,500 disidentų - jų tarpe nemažai intelektualų, kurie faktinai dar nesiekė Sadato nuversti, - kaip galima pasitikėti žmogum, kuris iki šiol buvo Sadato šešėlyje?

Ieškant Sadato nužudymo motyvų tuoju siūlosi Libijos ir Sovietų Sąjungos vardai, kurioms nužudymas negali nepatikti. Čia dar reikia atsiminti, kad Libijos Kadafy ruošiasi pulsti Sudaną, kuris turi ilgą sieną ne tik su Libijos prisijungtu Chadu, bet ir Etiopija, kurią kontroliuoja sovietai su kubiečiais. Ypač didelis pavojus yra dabar, kai pačiame Egipte dar tebevyksta sovietų ginklų pakeitimo į amerikiečių ginklus procesas. Ispėti apie tą pavojų, Sadatas prieš porą savaičių buvo pasiuntęs Mubareką į Washingtoną. Jei taip, JAV interesuose būtų likviduoti Kudafi, kuris šiuo metu yra įgrišęs visiems savo kaimynams. Kai tokiai minčiai pritarė Kissingeris, kalbėdamas per ABC programą - ir net pareiškė, kad Sadatas būtų šiandien gyvas, jei Libija būtų 'sutvarkyta', - sekantis kalbėtojas Saul Lenowitz tokią idėją labai griežtai pasipriešino...

Sadato nužudymas verčia prisiminti ir staigų Gromyko susitikimą su Izraelio užsienio reikalų ministru Shamir New Yorke rugsėjo 24 d. Kaip žinia, jų kraštai diplomatinį santykių neturi jau keturiolika metų. Gromyko pareiškė savo kolegai, kad, nepaisant įvairių nesutikimų, abiejų kraštai trokšta taikos. Jis tačiau išpėjo, kad izraelitai dabar pasitiki savimi, nes nejučia pavojaus. 'A neturėčiau jums priminti' - aiškino sovietas, - 'kad Vid. Rytuose situacija gali pasikeisti staiga - tam gali užtekti ir 24 valandų.'

Shamirui rūpėjo atstatyti tiesioginį orinį susisiekimą tarp Maskvos ir Tel Avivo. Mat, dabar iš Sovietijos išleidžiami žydai važiuoja per Viena, iš kur tik ketvirtis pasiekia Izraelį, kiti randa būdų nukeliauti į Ameriką. Gromyko tuoju pakeitė pasikalbėjimo temą.

Valstybės Sekretorius Haig pareiškė spaudos konferencijoje trečiadienį, kad nesą jokių duomenų įtarti Libiją dalyvavus samokse prieš Sadatą, ką teigė ir Egipto Krašto Apsaugos Ministeris po suimtųjų samokslininkų tardymo. Haig taip pat pastebėjo, kad Libija kėsina prie Sudaną ne atviru karu, bet remdama vidaus neramumus. Idomu, kad Haigas - į klausimą, kodėl JAV, iš varisios Libijos pasiuntinybė, leidžia New Yorke veikti PLO biurui, - pareiškė, jog PLO nesudaro vieningos grupės.

Diskusijos dėl AWACs lėktuvų pardavimo Saudi Arabijai sulaukė netikėto - ar greičiau - tikėtino - posūkio. Izraelis nepageidauja numatyto modernių ginklų pardavimo už išpūdiną 8.5 milijonų dolerių sumą grynais pinigais, būkštaudamas, kad eventualiai tie ginklai galės būti panaudoti prieš jį. Izraelio pažiūra palaikė visa eilė senatorių, nors daug jų aiškinosi, kad pagrindinis motyvas, verčias juos pasisakyti prieš pardavimą, yra isitikinimas, jog Saudi Arabijai tokie moderniški ginklai nėra reikalingi. Didžiausias pavojus jai gresia iš darbams suvažiavusių arabų iš kitų kraštų, kurie ko gero jau dabar yra sudarę penktąją koloną!

Atrodant, kad pardavimas susilauks ne tik atstovų rūmų bet ir senato veto, prezidentas Atrodant, kad pardavimas susilauks ne tik atstovų rūmų et ir senato veto, prezidentas Reaganas savo ketvirtadienio spaudos konferencijoje pareiškė, kad joks kraštas (suprask Izraelis) negali diktuoti JAV jų užsienio politikos, o buvęs prezidentas Nixonas visai aiškiai sekmadienį pareiškė, kad AWACs pardavimas jau seniai būtų praėjęs, jei ne Begino ir 'dalies Amerikos žydų bendruomenės' pasipriešinimas. Nixono nuomone, toks pasipriešinimas blogai patarnauja Izraelio interesams, kuris nuo Trumano laikų neturėjęs tokio nuoširdaus draugo Baltuosiuose Rūmuose kaip Reaganas. Jei pardavimas susilauktų veto, nukentėtų ne tik Reagano prestižas, būtų įžeisti saudžiai, bet ir pats Beginas atsirastų nepavydėtinoje situacijoje, vienu sykiu įžeidęs ne tik savo svarbiausią rėmėją bet ir turtingiausią kaimyną.

Toks reikalo pastatymas sukėlė didelį nepasitenkinimo. N.Y. Times sekmadienį rašė, kad prieš pardavimą pasisakė AMERIKIECIAI, kurie turi

teisę diskutuoti savo krašto užsienio politiką ir turi teisę aptarti Amerikos veiksmų įtaką į visus Vid. Rytų kraštus.

Toks klausimo pastatymas suneramino daugelį politikų, kurie galėtų atsidurti prieš savo rinkėjų demagogišką klausimą, kam jie iš tikro tarnauja ir kurio krašto interesais yra iš tikro susirūpinę. Rašo toliau N.Y. Times vedamajame:

'Faktas, kad ne Izraelio susirūpinimas nulems tą kovą. Daug senatorių nori išgelbėti Reaganą nuo tarptautinio apsisikandalinimo. Nors jie nelabai pasitiki JAV-Saudi Arabijos sąjunga, jie yra pasiryžę pakeisti savo nuomonę, jei tik saudžiai leistų amerikiečiams dalyvauti AWACs tvarkyme.

'Prileisti, kad kongresas yra užsienio įtakoje... įtarti, kad Izraelis turi į jį įtakos, gali sukelti labai pavojingus aidus Amerikos visuomenėje, o tai blogą susitarimą gali paversti katastrofa.' ...

Atsakomybę už susidariusią situaciją norima primesti Reaganui. Girdi, Nixonas pareiškė savo nuomonę, prieš dešimtį dienų susitikęs su Valstybės Sekretorium Haigu, kuris jo to prašęs. Bet tokią pat nuomonę pareiškė ir buv. prezidentas Fordas, Kissingeris, buv. prez. Carteris ir jo užs. reikalų vedėjai!

Tačiau Reaganas pareikalavęs pritarti pardavimui be jokio paruošiamojo darbo ir aiškinimų, kas kelia klausimą, kas iš tikro veda jo užsienio programą. Kolumnistas James Reston rašė, kad po susitikimo su Reaganu Beginas buvo paklaustas senatorių Pell ir John Glenn, ar prezidentas iškėlęs žydų naujokynų ir JAV lėktuvų panaudojimo prieš Irako atominę laboratoriją klausimus. Beginas atsakė, kad tie klausimai nebuvo iškelti. Tų svarbių klausimų nepalietęs, Reaganas tačiau sugebėjo įžeisti Izraelį savo pastaba, kad jis kišasi į JAV politiką, o saudžių savigarbą buvo irgi užgauta aiškinant, kad jis (Reaganas) neleisias pasikartoti Irano likimui jų krašte.

Išveda Restonas: 'problema yra ne ta, kad Reaganas nenori iškelti nemalonių klausimų Beginui, ar kad jis nori įsutinti saudžius. Problema yra tokia, kad norėdamas išlaikyti malonaus žmogaus (nice guy) išpūdį, prezidentas leidžia spresti, kad jis iš tikro nieko nemano ir nenori apsispręsti, kas jo vietoje turėtų vesti reikalus.'

Iki šiol J. Reston buv Reaganui labai simpatingas. Kas iš tikro pakeitė jo nuomonę?

Prezidento Kennedy žudiko L.H. Oswald palaikai buvo atkasti užpėreita sekmadienį ir patalogai nutarė, kad nėra mažiausios abejonės, kad jie tikrai yra Oswaldo, tarnavusio JAV marinų korpe. Tai atėmė bent kokį pagrindą legendai, kad Oswaldui išvažia-

■ Iš kitos pusės

Leonardas Valiukas skundžiasi rugsėjo 15 d. DRAUGE, kad ALTA nenori mokėti Hannaford Relations firmai, kurią Kalifornijos entuziastai pasamdė 'talkai Lietuvos laisvinimo žygyje'. Man atrodo, kad Valiukas neturėtų stebėtis. Kol kas visos to sąjūdžio, jei jį taip galima pavadinti, garsinimasis lietuviškoje spaudoje įžeidžia eilinio skaitytojo inteligenciją. Pvz. rugpiūčio 21 d. DARBININKO pirmam puslapyje aiškinama:

"Gyvename ekspertų amžiuje. Mėgėjam nėra vietos nė vienoje srityje. Jiems nebegali būti vietos nė Pabaltijo kraštų laisvės žygyje... Šis ekspertų vienetas ISTATE Ronald Reagan į Baltuosius Rūmus... Tai amerikiečių ekspertų bendrovei talkinant, bus galima sulaukti beveik stebuklų."

O pats to sąjūdžio vadas Antanas B. Mažeika rugsėjo 19 d. Drauge giriasi apie pirmą savo 'pasiskardenimą' Amerikos viešumoje — demonstracijas prie "RUSŲ AMBASADOS" San Francisco mieste. (Jis turėtų pasisamdyti ekspertą, kad tas jam paaikšintų skirtumą tarp ambasados ir konsulato). Maža žinutė apie tą demonstraciją vietos laikraštyje dar nereiškia, kad visi to laikraščio skaitytojai ją ir perskaitytų. Retas kuris milžiniškų Amerikos laikraščių skaitytojų perskaito visą laikraštį. Geriausiu atveju, jis jį perverčia, pajieškodamas jam įdomių žinių. Pasisakymai spaudoje, aišku, naudingi, bet jie dar neišsprendžia bylos.

Tas pats pasakytina ir apie demonstracijas Chicagoje. L. Valiukas rašo:

"Naujasis pabaltiečių vienetas, (kuris pasamdė amerikiečių vienetą — vm), talkino Skuodžio reikalui organizuojamomis demonstracijoms Chicagoje, pasiūsdamas Hannaford firmos darbuotoją Leslie Dutton. Ji per porą dienų sukėlė ant kojų amerikiečių spaudą, televiziją ir radijo. Sugrįžus ji mums pasakojo, kad kun. Dr. J. Prunskis, (kuris talkininkauja ALTai — vm), jos klausęs, kaip jai pavykę tai pasiekti. Labai paprastas atsakymas — ji tos srities ekspertė."

Jei kun. Prunskis nebūtų kuklus, jis galėtų tai ekspertei pasigirti, kad jis pats vienas be jokių ekspertų pagalbos iš Chruščiovo išprašė savo motiną. Jei svarbu ne triukšmas, bet rezultatas — kun. Prunskis pasirodė didesnis 'ekspertas'. Tai įžiūrėjo ir DRAUGO vedamųjų autorius b. kv. rugp. 27 d. štai ką konstatuodamas:

"Deja, reikalas ir toliau lieka neišspręstas: Skuodžio likimas ne JAV, bet Sovietų Sąjungos rankose."

Aš pats už ekspertus, bet dar niekados negirdėjau, kad kas samdytų ekspertus pavesdamas jiems surasti, kam jie yra samdomi. Taip tačiau atsitiko... vm

vus į Sovietiją ir ten apsigyvenus, sovietai jo vieton atsiuntė savo agentą.

Tai tačiau dar neišblaškė kitos abejonės. Oswaldas išgyveno Sovietijoje nuo 1959 iki 1962 metų. Logiškai galvojant, sovietų saugumas turėjo juo susidomėti ir eventualiai įtraukti savo tarnybon. 1964 metų sausio mėn., t.y. du mėnesius po Kennedy nužudymo, amerikiečių žvalgyba Zenevoje kontaktavo sovietų žvalgybos pareigūnas Juri Nosenko ir pareiškė norįs pabėgti į Ameriką. Jis su amerikiečiais kontaktą palaikė jau nuo 1962 metų, bet iki šiol nebuvo pareiškęs noro pabėgti. Kad daugiau sdominus amerikiečius savo asmeniu, Nosenko pareiškė KGB vedęs L.H. Oswaldo bylą. Klausiamas apie tai Nosenko pareiškė, kad KGB visai nesiinteresavo Oswaldo ir jo net netardė.

Zinoma, tuoju kilo įtarimas, kad Nosenko yra tyčia Maskvos pasiūstas. FBI pasiteiravo apie jį pas savo agentą - tūlą sovietų diplomata Jungtinėse Tautose, dirbusį FBI Fedoros slapyvardžiu. Tas patvirtino, kad Nosenko tikrai yra KGB pulkininkas lt. ir prieš pat pabėgimą jam buvusi pasiūsta atšaukimo į Maskvą telegrama, kuri jį paskati-

no Zenevoje ieškoti amerikiečių globos.

Per tardymus Amerikoje Nosenko kelis kartus buvo pagautas meluojant. Kelis metus jis buvo išlaikytas vienutėje, tačiau ilgainiui jam buvo patikėta, kad jis pabėgo savo noru, o ne sovietams pasiuntus. Jis net pradėjo dirbti kaip CIA patarėjas kai kuriuose klausimuose.

1978 metais jis buvo pakviestas liudytoju į Kongreso specialų komitetą, Kennedy nužudymo aiškinimui. Čia jis davė kai kuriuos prieštaraujančius parodymus, tačiau ir toliau teigė, kad KGB nesidomėjo Oswaldo.

Jei Nosenko buvo atsiūstas sovietų, ko vertas buvo FBI informatorius Fedora, kuris patvirtino Nosenkos teigimus? FBI to jau nebegalėjo išaiškinti, nes Fedora grįžo į Maskvą. FBI vidaus kvota 1980 m. pasibaigė išvada, kad Fedora buvo dvigubas agentas. Nosenko kol kas kita pavarde ir toliau gyvena JAV.

THE HOSPITAL FOR SICK CHILDREN provides specialty care for infants, children and adolescents. Full and part time positions available for RN's, PT's, OT's and Speech Pathologists. Call or send resume to: THE HOSPITAL FOR SICK CHILDREN, Personnel Dept., 1731 Bunker Hill Rd., N.E., Washington, D. C. 20017 ((202) 832-4400. (36-42)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
DIRVA
 P. O. BOX 03206
 CLEVELAND, OHIO 44103
 TEL. (216) 431-6344
 6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
 THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
 EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
 PUBLICATION NUMBER (USPS—157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

IEŠKOKIME SUTARIMO TĖVYNĖS LAISVINIME

Ateinanti šeštadienį, spalio 17 dieną, Chicago Lietuvos Tautiniuose Namuose įvyks 41-sis Amerikos Lietuvių Tarybos, populiariai vadinamo ALTo vardu, metinis suvažiavimas. Jame, kaip paprastai, bus aptariami organizaciniai reikalai. Kaip skelbiama, atsilankys ir neseniai iš okupuotos Lietuvos Vakarų pasiekęs dr. Kazys Eringis.

Ne mums čia išskaičiuoti visus tuos Amerikos Lietuvių Tarybos nuopelnus, kurių ji - pavergtųjų tėvynėje ir vis naujais ateiviais papildančioje išeivijoje - užsipelnė per ištisus keturis dešimtmečius, siekdamas pačioje savo pradžioje užsibrėžtų tikslų. Kas jos darbą rėmė ir vertino, kas jį skatino ir pripažino, tam ir be nuolatinių priminimų aišku, jog Altas buvo, yra ir natūraliai pasiliks viena pačių reikšmingųjų JAV lietuvių bendrinė organizacija, apjungianti visą išeiviją kaip jokia kita - be ideologinių skirtingumų, be politinių įsitikinimų susikryžavimo, be senimo ir jaunimo varžymosi dėl įtakos vadovavime.

Pakanka žvilgtelti į organizacinę Amerikos Lietuvių Tarybos sudėtį. Ką ji apima ir kas jos veikloje dalyvauja? Stai kas: Amerikos Lietuvių Katalikų Federacija, Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjunga, Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, Lietuvių Katalikų Susivienijimas Amerikoje, Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Moterų Sąjunga, Lietuvos Vyčiai, Siaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjunga, Lietuvos Atgimimo Sąjūdis, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga, Amerikos Lietuvių Respublikonų Federacija, Amerikos Lietuvių Demokratų Lyga. Visa tai atsispindi Alto centre. Skyriuose, pagal specifines vietos sąlygas, ta jungtis dar platesnė ir apima net kultūrines organizacijas, lituanistines mokyklas, profesinius sambūrius ir pan. Atrodo, kad Alto uždaviniai tiek kilnūs, jos veikimo barai tiek platus, kad neturėtų niekas abejoti dėl reikalo į jį su savo įnašu įsijungti.

O vis dėlto taip nėra.

Su apgailėstumu turime pripažinti, kad prie tokio visuotinio įsijungimo praktikoje slenkame labai ir labai smulkiais žingsneliais. Nors pasi-

tarimai vyksta, nors kalba tęsiama, nors vilties vis neprarandama, tačiau šiandien vis negalime pasidžiaugti, kad ta nelemta trintis - dėl darbo sričių nepasidalinimo, dėl savo užmojų nesuderinimo, dėl nepateisinamo žingsnių dvejinimo ir, ryšium su tuo, visuomeninių lėšų neplaningo barstymo - vis tebesitęsia. Negi neatsibodo tas tarys, kitų gerų darbų nėmatymas, nere tai ir piktesniu žodžiu viešumoje apsivaidymas? Šalčiau pagalvus atrodo, kad kitaip galvojęs tautietis išeivijoje yra matomas aršesniu priešu, kaip tos pačios mūsų visų tėvynės okupantas - su visais savo statytiniais tenai, o ir neretai atklystančiais čionai.

Apsijungimo kryptimi slenkant, gal derėtų šiek tiek pasimokyti ir iš Alto praeities. Kada europinėse stovyklose gyvenę didelė dalis šiandieninių naujųjų ateivių, Amerikos Lietuvių Tarybos veikla mums atrodė nuostabiai vieninga, o vis dėlto ir ten atsirasdavo skirtingų nuomonių dėl veikimo taktikos. Buvo net ir srovinių atskilimų, tačiau buvo rasti keliai grįžimui ir darnos atstatymui bendro darbo labui.

Kada prasidėjo masinis vykimasis į JAV, greta veikiančio Alto nebuvo įsteigtas kitas Altas, apvilktas dypuko švarkeliu. Geros valios žmonės jungėsi į jau esantį, solidarčiai veikė ir darbo našta dalinosi abiejų kartų ateiviai. Laikui bėgant, natūraliu keliu, vadovybė perėjo į naujai atvykusiųjų rankas. Ar negalėtų tas pats pasikartoti ir dabar, užgniaužus ambicijas ir asmeniškumus? O tai užtikrintų solidarumą, dėl kurio tik bendrasis priešas nesidžiaugtų.

Dar kartą palaužyti galvas ir paieškoti toliausiai vedančių kompromisinių takų gal derėtų ne tik Alto atstovams Chicagoje, bet ir Bendruomenės tarybos nariams, netrukus suvažiuojantiems Bostonan. Plačioji visuomenė tikrai lengviau atsidustų, jei iš abiejų pusių pamatytų padangę kylantį nors ir menką dūmelį, simbolizuojantį gerą valią ir jos ženklinaus takus į darną ir sutarimą tėvynės laisvinimo kelyje.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Jaunimas ir spauda

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Šito straipsnio jaunimas neskaitytų. Jis ir nėra jaunimui skiriamas. Vienas iš didžiausių mūsų rūpesčių yra jaunimo pritraukimas prie lietuviškos spaudos — tiek skaitytojų, tiek plunksnos darbuotojų. "Arklį galima privesti prie vandens, bet negalima jo priversti gerti", sako senas lietuviškas priežodis. Jaunam žmogui galima prie akių padėti lietuvišką laikraštį, jį priversti peržiūrėti iliustracijas, bet...

Negalima tvirtinti, kad mūsų mokyklas lankantis jaunimas nebūtų kultūringas ar neskaitytų. Taip pat negalima sakyti, kad jis namuose neturi gero pavyzdžio. Bet to nekanka. Tiek jauną žmogų, tiek vyresnį visų pirma reikia sudominti. Ir čia jau yra pats svarbiausias spaudos uždavinys.

Pavarčius vietinį amerikiečių dienraštį, užtinkame tokius populiarius skyrius, kaip paauglių problemų (Teenage column), gyvenimo situacijų (Dear Abby) ir kt. Kasdieniniame gyvenime pastebėjau, kad jaunimas tų skyrių ieško sekmdieninėje laidoje ir juos su įdomumu skaito. Štai, vienas jaunas berniukas, pirmą kartą šį rudenį pradėdantis nepažįstamą mokyklą, stipriai nervinasi ir baiminasi. Rugpjūčio 30 dienos laidoje ta tema buvo puikus straipsnis. Pasirodo, kad daug jaunų žmonių ta skiltimi domisi, ją skaito ir rašo laiškus, prašydami padėti išspręsti kokią nors jiems rūpimą problemą ar duoti patarimą, dėl kurio negali kreiptis į tėvus ar mokytojus.

Tiesa, kad mūsų spaudoje apstu jaunimo skyrių. Bet ką jaunimas juose randą? Lygiai tą patį, ką kas šeštadienį girdi lituanistinėje mokykloje. Jis savo skyriuose neranda jį supančio gyvenimo realybės nei atsakymų į kasdieninius klausimus.

Vyresnis akademinio amžiaus jaunimas, pergyvenantis savo natūralų romantikos periodą, laisvalaikyje ieško pramogos ar gyvenimo tikrovės atspindžių. Mes ribojamės parengimų aprašymais, pavardžių suminėjimais, šanbloniškais pranešimais, būtinai išvardinant kiekvieną asmenį. Jaunimui skiriame mažai dėmesio, bet reikalaujame, kad jis mumis domėtųsi.

Visų pirma siūlau, kad būtų spaudoje įvesti skyriai, į kuriuos su klausimais ir komentarais įvairiausiomis temomis galėtų kreiptis jaunimas ir nebijoti priekaištų, nereikalaujant pasirašyti. Laiškų autoriai turėtų būti žinomi tik redak-

toriams. Anketa tuo klausimu būtų praktiška jaunimo patraukimo pradžia. Savaimė suprantama, kad tokią anketą pirma turėtų pastebėti vyresnysis šeimos narys ir pasirūpinti, kad jaunimas į tą anketą atsiliptų. Tuo būdu galima būtų susipažinti su jaunimo pageidavimais ir nuotakomis. Į anketų siuntėjus galima būtų reaguoti asmeniškai, t. y. laikraščio redaktorius ar jo pavestas asmuo anketos atsakytajui padėkotų ir pakviestų arba rašyti, arba norimu klausimu laukti atsakymo... tolimesniam numerij. Daugumas baiminasi, kad nesugeba rašyti be klaidų. Tiek anketoje, tiek laiške būtina pabrėžti, kad "nesibijotų klaidų — jos bus ištaisytos", tik tvarbu, kad nesivaržytų rašyti.

Jaunas žmogus visada buvo komplikotas savo dvasia, sunkiai suprantamas vyresniai kartai, nes jo pirmieji žingsniai į gyvenimą remiasi gyvenimo mokyklos realybe, į kurią jaunimas žiūri skeptiškai, neturėdamas išminties, kuri įsigyjama tik su patirtimi. Kitaip sakant, liepimu prie spaudos jaunimo nepatrauksime. Bet subtiliai jį įtraukdami į aktyvią darbą stebėtojo ar dalyvio vaidmenyje pajėgsime prie jo priartėti.

Mūsų jaunimas, augantis tarp dviejų pasaulių ir dviejų kultūrų, dažnokai pasimeta, ieškodamas atsakymo į jį varginančius klausimus, bandydamas rasti lygsvarą tarp idealistinių ir kartais nerealistinių nusiuteikusios šeimos bei lituanistinės mokyklos atmosferos ir jį supančios aplinkos. "Kam kalbėti lietuviškai?" — tai klausimas, į kurį jie atsako trafaretiškai, išmokyti mokyklose ir namuose. O iš tikro ar duodame jiems gerą, pagrįstą atsakymą, kuris juos įtikintų? Ne kartą jaunimas susiduria su abejonėmis ir bando ieškoti vertybių savarankiško apsisprendimo rėmuose, nepaisant tėvų ar mokytojų. Kur jis gali kreiptis?

Maždaug tokioje dvasioje pradėjus realistišką ir įdomų jaunimo skyrių, jį toliau išplečiant pagal amžių interesus, galima būtų pagyvinti mūsų spaudą ir pripratinti jaunuosius vartyti laikraščius. Su laiku jų akis užklys ir už kitų straipsnių, už dažnai matomų žurnalistų pavardžių. Taip sistematingai būtų galima pradėti jaunimą pritraukti, jam to spaudimo neįsijaučiant.

Čia nenorėčiau kritikuoti kai kurių puikių jaunimo skyrių, kuriuose kaip deimantukai sužvilga galintieji (Nukelta į 4 psl.)

PRO ŽIŪRONĄ

ILGEJANCIOJE terorizmo veiksmų grandinėje, Egipto prezidento Anwar Sadat nužudymas yra jų triumfas, taikos pasaulyje siekiančiųjų skausmui.

Vienas iš spalvingiausių pasaulinio mato valdovų, Anwar Sadat išryškėjo kaip nesvyruojančių principų, giliai tikinti ir pasitikinti asmenybė. Jame atsispindėjo šimtmečių nuokalta išmintis - keisti tai kas keistina, išlaikyti tai kas saugotina ir mokėti atpažinti skirtumą tarp jų. Stebinanti jo drasa, išvedant tautą iš minios rėmų, rodė jį turint viziją - laisvą nuoskrupulų, pagrįstą bekompromisiniais principais ir išpareigojimu savo krašto gerovei.

Nobelio Taikos premija iraišė jį istorijai kaip pasaulinės taikos siekėją.

Kaip žmogus - Anwar Sadat pats sau pastatė legendarinį paminklą, kurio (daugelio kitų gėdai) ir laiko dulkės sunaikinti nepajėgs, kada jis ištisė ranką, nepaisydamas priešingos pasaulio opinijos, savo draugui nelaimėje.

Nestokojo pagarbos ir pripažinimo Anwar Sadat. Ir nėra dažnas atvejis, kad tiek daug vyriausybės delegatų atidavė paskutinę pagarbą žuvusiam prezidentui ne tik diplomatinio protokolo, bet ir nuoširdaus jausmo vedini.

Ir nepaisant viso to, pasaulį sukrėtusi Sadato mirtis atrodė beveik paraleliai einanti su fatišku priėmimu esamo fakto. Nebuvo nuostabos elemento, emocijų išsiveržimų, bekompromisinių pažadų skriaudos išlyginimui. Tik aiškus rūpestis... kiek visa tai palies MANO kiemą?...

Kodėl taip yra? Ar jau tiek yra surambėta, kad ir vienas kita seką terorizmo aktai nebepasiekia tikrojo žmoniškumo pažeidimo, kas išauktų pozityvią reakciją kelio užkirtimui jo (terorizmo) plėtojimuisi? Ar laisvas pasaulis (ir žmogus!) yra visiškai bejėgis prieš blogį?

Yra respektuojami įstatymai, kad svarstomos nusikaltusiųjų teisės. Nestinga demonstracijų, panaudojus minios psichologiją.

Kada bus pradėta ne tik kalbėti, bet ir veikti už principus? Kada?...

Norėtusi tikėti, kad kiek vienas mūsų galėtume duoti inaišą bendrai kovai prieš blogį - nesvarbu kuriuo vardu tai eitų - pradėdami nuo... savo kiemo. Jei yra neaiškumų - galime išsiaiškinti; jei kas negerai - galime rasti būdus išlyginimui; svarbiausia - kad tas pats mastelis būtų naudojamas ir vienai, ir kitai pusei. Moralinis nužudymas nėra ne kiek mažesnis nusikaltimas už fizinį sunaikinimą. Kartais atrodo, jog "išsimaiginti" pamirštame tai... Ego

■ Iaiškai Dirvai

Apie gen. S. Žukauską ir jo medžioklę...

Dirvos nuolatinio bendradarbio "vm" rašoma "Iš kitos pusės" skiltis yra labai įdomi. Ji dažnai pajvairinama istoriniais atsitikimais, sugretinant juos su dabartiniais lietuvių visuomenės gyvenimo ir veiklos pavyzdžiais. Kartais toks sugretinimas liečia ir Amerikos politinio gyvenimo įvykius. Vienas tokių yra atspausdintas š. m. rugsėjo 3 d. Dirvos nr. 35. Čia apie buvusį Lietuvos kariuomenės vadą gen. Silvestrą Žukauską pasakyta:

"...Tai man priminė atsitikimą iš mūsų istorijos. 1920 m. lapkričio 16 d. aštuontas želigovskio kariuomenės prasiveržė per mūsų frontą ir pro pramuštą skylę metė savo "Tatarską jazdą" — keturis kavalerijos pulkus. Tuo metu mūsų kariuomenės vadas gen. Žukauskas medžiojo pas grafą Pszedzieckį Rokiškyje. 7-to pulko batalijonui užklupus želigovskį su visu jo štabu į šiaurę nuo širvintų, lenkų tarpe kilo panika, kurią vykusiai išnaudojo mūsų neskaitylingi ir pavargę daliniai. Lapkričio 19 d. atsiradęs gen. Žukauskas įsakė priešą vyti. Krašto Apsaugos ministeris pulk. K. Žukas atsidūrė prieš klausimą, ar Žukauską traukti į teisimą, ar jam priskirti laimėjimą. Min. pirm. Griniui pritarus, pasirinkta antra galimybė, nes kariuomenė reikalinga autoritetui. Žukauskas gavo 1-mo laipsnio Vyčio Kryžių, o iš Amerikos lietuvių... aukso kardą."

Šis "vm" prisiminimas paimtas ir beveik pažodžiui pakartotas iš anais laikais. Krašto Apsaugos ministru buvusio plk. K. Žuko atsiminimų knygos — "Žvilgsnis į praeitį", psl. 322-328. Terros leidyklos Chicagoje išspausdinta 1959 m.

Be abejonės, tas "vm" Dirvoje atspausdintas prisiminimas išeivijos lietuvių...

koje visuomenėje bus sutiktas ir komentuojamas, kaip gen. S. Žukauską, už apsilėidimą ir nerūpestingumą, pasmerkiantis pavyzdys. Galimas dalykas, kad ir kiti lietuviški laikraščiai jį persispausdins ir pateiks savo skaitytojams.

Reikia apgailestauti, kad "vm" prisiminė tik vieno liudininko parodymą. Jam — "vm", kaip gabiam, apdairiam ir nešališkam komentatoriui, vertėjo prisiminti ir plk. J. Petruičio atsiminimų knygą, pavadintą Laisvę ginant, II tomas; 1953 metais antrąja laida išleista "Vagos" leidyklos Amerikoje. Tai 'a'tsiminimai iš kovų su lenkais 1920 metais." Tų atsiminimų autorius tose kovose tiesiogiai dalyvavo, v a d o v audamas batalijonui, o vėliau 2-jam pėstininkų pulkui.

Šis fronto karys apie kariuomenės tuometinį vadą gen. S. Žukauską štai ką yra paliudijęs:

"...Negana to, kad mūsų fronte pasidarė chaosas (1920. XI. 19. J.), divizijos štabe, matyti, buvo dar didesnis chaosas... Netrukus sužinojom, kad į Ukmergę atvyko gen. Žukauskas. Tučtuojau paskambinau į divizijos štabą. Paprašiau, kad leistų pasikalbėti su gen. Žukausku.

— Alio, gen. Žukauskas.

— Ponas vade, gavau divizijos įsakymą, kurio visiškai nesuprantu.

— Tamsta tuojau užimk barą — Balninkai — želva Giedraičių kryptimi. Ar supratai?

— Labai ačiū, ponas vade, labai gerai supratau.

— Greičiau vykdyk. Sudeiv!

Dabar kas kita. Dabar jau visiškai aišku, ką turime daryti. Nebereikia tuščiais laukais vaikščioti, nežinia ko ieškant. Daviau įsakymą susirinkti visam pulkui Liduokių bažnytkaimyje. Apie 13 val. pulkas jau buvo susikongregavęs Liduokiuose...

Kai pulkas jau buvo susikongregavęs, pats gen. Žukauskas dar kartą man paskambino ir liepė tuojau vykdyti jo duotą įsakymą...

Lapkričio 20 d. iš ryto kariuomenės vadas vėl man paskambino ir įsakė perduoti jo įsakymą 8-to pulko batalijono vadui maj. Liutermozai, kuris stovėjo Pašeuolėje, kad jis su savo batalijonu žygiuotų per Šešuolius, Mišniūnus, Unčiūnus ir, jei galima, užimtų Zibalų kaimą, kuris yra keturi kilometrai į šiaurę nuo širvintų miestelio.

Tą pat dieną apie 12 val. gavau įsakymą išsiųsti 7 pulko batalijoną širvintų kryptimi, o husarų eskadroną į Vidiškius...

Apie 17 val., jau visiškai sutemus, vėl paskambino man gen. Žukauskas ir įsakė susikongreguoti želvos miestelyje ir iš čia pradėti pulti Giedraičių kryptimi..." (Laisvę ginant, psl. 255-257).

★

Dėl žemiau pateikiamų gen. Žukausko adjutanto V. Šmulskščio liudijimų nežinoma nei "vm", nei kam kitam priekaištų negalima daryti, nes tie liudijimai viešumai skelbiami pirmą kartą.

"...Einant konkrečiai prie to fakto — ar gen. Žukauskas buvo pas Pzedeckį medžioti širvintų-Giedraičių kautynių metu, ar ne?

Ilgai pagalvojęs prisimenu, kad tą rudenį esame tikrai pas Pzedeckį sustoję. Tik ne medžioklės tikslais buvome (pabraukta mano J. J.), nes pas jį atsiradome prieš vakarą ir ten vakarieniavome. Lyg per dūmus prisimenu, kad gen. Žukauskas į mane išsitarė, kad "...sustosime pas mano gerą pažįstamą." Ir sustojome. Aš, kaip tą laiką kavalierius, plepėjau su jo dukterimis, o, rodos, dar viena jų skaitėsi augintinė, o Žukauskas buvo užimtas su tėvais. Lyg tai buvome besirengią nakvoti, nes krito miglos su apšalu ir važiuoti buvo pavojinga. Be ne telefonu Žukauskas gavo žinių, kad lenkai puolimą didelį pradeda, bet kokioje fronto dalyje taip ir nepaaiškėjo.

Tokios žinios privertė važiuoti į Kauną ir, nežiūrint gana slydaus ir pavojingo kelio, 11 val. nakties išvykome. Kelionė buvo tikrai varginga ir pavojinga, nes prieš kalnus reikėjo samdyti arklius ir traukti automobilį. Kaune atsiradome tikrai priešpietiniu laiku.

Ar tai tikrai tas atsilankymas pas Pzedeckį buvo širvintų-Giedraičių ofensyvą išvakarėse, ar galėjo būti net anksčiau ar vėliau, galėčiau tikrai spėti, kad galėjo būti tikrai tuo pačiu laiku. Taigi, Žukas, kaip buvęs tuo laiku Kr. (ašto) Apsaugos Ministeris, galėjo panašius žinių turėti, nors gal ir nevisai tiksliai...

Žinių patikrinimui užklaustas kada, kuriuo laiku ir iš kur vyko Kariuomenės Vadas gen. Žukauskas, širvintų-Giedraičių kautynių metu atvyko į Ukmergę, pareiškiu: iš Kauno išvykome popietiniu laiku, taip, kad Ukmergėje atsiradome dar su šviesa. Daleidžiu, turėjo būti apie 4 val. po pietų. Septinto p. pulko štabe (turėtų būti ne septinto pulko, bet divizijos štabe. J. J.) gavę plačias informacijas apie padėtį fronte, gen. Žu-

kauskas pasiliko visą naktį štabe ir sekė įvykius, aš gi su specialia užduotimi išvykau į frontą. Sekančios dienos rytą, apie 10 val., grįžęs iš fronto, radau gen. Žukauską štabe. Jis prasitarė, kad visai buvo nakčia nemiegojęs. Į Kauną atgal sugrįžome tos dienos popietiniu laiku. Vincas Šmulskštys, buvęs tuo laiku gen. Žukausko adjutantas. Evanston, Ill. 1957. XII. 4."

Prie šių V. Šmulskščio laiškų (ne visas jų tekstas čia pateiktas J. J.) yra šitoks mūsų karo istoriko plk. lt. K. Ališausko lydraštis:

"Čia yra artilerijos leitenanto Vinco Šmulskščio laiškas. Atsirado štai kaip: Pulk. K. Žukas savo knygoje parašė, kad gen. Žukauskas, širvintų kautynių metu medžiojo pas grafą Pzedeckį Rokiškyje. Nuopelnus K. Žukas prirašė sau.

Aš tuoj užklausu adjutantą V. Šmulskštį, kuris man parašė šį ir dar vieną laišką.

V. Šmulskštys jau seniai mirė Chicagoje. Jisai rašo teisingai. Gali pasinaudoti."

Jurgis Jašinskas
Boston, Mass.

vm PASTABA:

Ačiū labai už patikslinimą ir papildymą, kurie vis dar palieka vieną misteriją: ko gen. Žukauskas tokiu įtemptu metu važiavo į tokį tolimą pakraštį kaip Rokiškis?

Buvęs Krašto apsaugos ministeris pulk. K. Žukas taip spėja minėtoje knygoje "Žvilgsnis į praeitį":

"Dabar praėjus 38 metams, man kilo mintis ar ta medžioklė pas grafą Pszedzieckį nebuvo tik lenkų tyčia surežisuota, kad lemiamu momentu mūsų kariuomenė liktų be vado?

Gal aš ir klystu..."

Kaip ten būtų, laimėjimas buvo mūsų skubiai reikalingas. Tyčia ar netyčia jis pasitaikė. Garbė už jį priklauso visai kariuomenei.

APRAŠYMO KLaidų ATITAIŠYMAS

"Pasisekęs lietuvių gydytojų suvažiavimas", žiūr. Dirvos numer. 37 ir 38 aprašyme neišvengiau klaidų ir prašau jas atitaisyti, taip pat pridėti papildymų.

Atitaisyti: 1. Antroje, gausesnėje dalyviais grupėje, moderuojant stud. med. P. Kisieliui (ne dr. T. Kisieliui). 2. Vietoje "Nedrausti..." turi būti: Nesmerkti lietuvių gydytojus ir studentus, vykstančius į Lietuvos universitetus studijų reikalais. 3. Gydytojų sąjungos vadovybė sekančioms dviem metams. Išrinkti: dr. J. Valaitis — pirm., dr. J. Daugirdas — vicepirm. ir dr. A. Vanaūnas — sekret. (pranešime pastarieji du sukeisti pareigomis). 4. Inicijatyva nupirkti ir padovanoti brangų medicinišką aparatą Vilniaus klinikoms kilo ne Ohio gydytojų draugijoje, bet iškelta dr. A. Butkaus. 5. Dr. Z. Brinkis padarė pranešimą iš Kalifornijos gydytojų veiklos (parašyta: "nors niekas pranešimo nepadarė").

Papildyti: Pirmąją suvažiavimo dieną prieš vakarienę, buvo pagerbtas prof. dr. Juozas Meškauskas, nusipelnęs lietuvių gydytojų paruošime, jo 75 metų amžiaus sukakties proga. Jam įteiktas raštiškas žymuo.

Mokslinės programos, kuri buvo labai aukšto lygio, pabaigoje daugumas klausančiųjų pageidavo, kad lietuviai gydytojai — pranešėjai savo pranešimus darytų lietuvių kalba.

Dr. Juozas Kriaučiūnas

WANTED 1ST CLASS SKILLED MACHINISTS
N. C. OPERATORS
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance prefer Morseki background.
Top wages and excellent benefits.
For experienced men.
OMEGA ENGINEERING & INSTRUMENTS CO., INC.
P. O. Box 41085
Houston, Texas 77041
Phone (713) 937-1007 (39-41)

JAUNIMAS IR SPAUDA...

(Atkelta iš 3 psl.)

ji rašyti. Tik jų taip maža ir jų mintyse tiek maža laisvės. Daugumoje kartojasi išmokyti trafaretiniai šablonai, nors plunksna veržte veržiasi. Tik pabrėžiu, kad jų formatas siauras, stagnatiškas, neduodas galimybės plačiau ir laisviau pasireikšti jaunam žmogui, kuris, šalia jauklėtų patriotinių idėjų, dar galėtų ir kasdieniniam gyvenimui pasisemti naudos ir džiaugsmo.

Kai Kauno radijo bangomis prabilo laisvė... (2)

Balys Auginas

Dangus griūva...

ILGAI negaliu atsigauti nuo nemalonaus nuotykių, jis vis dar mane slegia, lyg slogutis. Nervai - kaip aukštos įtampos laidai: tik paliesk ir gali trenkti neapgalvotu poelgiu. O čia įtartinais dairosi ir mūsų 'svečiai'. Mintys vis grįžta, kaip bėganti upė, į tą pačią vagą, liejasi ta pačia tekme...

Kad nepasitikėjimo mumis yra - visiems aišku. Tai liudija ir prieš savaitę atneštas pranešėjams raštas, pasirašytas radijofono direktoriaus Banaičio. Jame sakoma, kad nuo liepos 10 d. esame visi atleisti. Bus naujas pranešėjų konkursas. Kandidatai - tik politiniai subrendę komunistų partijos nariai. Liepos 10 d. data ant stalinio mūsų kalendoriaus lapelio vienos pranešėjos ranka buvo apvesta raudonu ratuku. Tai turėjo būti paskutinė 'bepartinių ir nesubrendusių' pranešėjų egzistencijos diena! Ar išgelbės mus karas? Jo laukiamo ne tik mes, bet ir visa Lietuva.

Nutaukęs progą sprunku į mūsų aukšte esančią muzikos redakciją, kurioje yra geras Telefunkeno radijo aparatas. Uždaręs duris, pasidėjęs kelias plokšteles ant stalo (lyg plokšteles ant stalo (lyg būčiau jų atėjęs!)), išjungiu aparatą ir ieškau Karaliaučiaus bangos. Pagaunu. Kartojamos rytinės žinios. Pranešama, jog vokiečių kariuomenė šį rytą peržengė Lietuvos sieną ties Kybartais. Kautynės vyksta Lietuvos teritorijoje.

Kaip prityręs nelegalių žinių klausytojas, išjungęs aparatą, nustatau Maskvos ban-

gą. Į pranešėjų kambarį įžengiu su nereikalingomis plokštelėmis, nešdamas džiužesio viltį ir spindinčias akis. Ir tik dabar pastebiu, kad lauke jau lėta diena.

Lygiai aštuntą, užgniaužę kvapą, klausome žinias rusų kalba, duodamas iš Maskvos. Apie karą nieko. Mes trise susižvalgome. Spėju, kad ta pati mintis aplanko mus: kodėl delsiama pranešti apie jau įvykusį faktą? Technikų patalpose nenustoją skambėjusi telefonų muzika. Civilis saugumo pareigūnas, paslaptinai nudūręs žemyn akis, šneka pusbalsiu. Girdime tik trumpus - taip ... aišku ... gerai ...

Vos man baigus skaityti 'patarimus ūkininkams', pro duris, lyg pavasario skersvėjis, išveržia mūsų radijofono akompaniatorius pianistas Aleksas Mrozinskas, visų pramintas Spoku. Mat, šis mielas paukštelis jo pasirinktas priežodžiu. Aleksas visada savo kalbą pradėdavo žodžiu 'špokas'. Ir prikašiodavo to paukščio plunksnų beveik į kiekvieną sakinį - kaip kiti kad daro su 'reiškia-vadinasi' įpratumu.

Bičiuliai mus buvo praminę 'radijofono dvynukais', nes mudu dažnai matydavo kartu. Eidavome drauge pietauti, lankydavom koncertus, teatrą pasivaikščiოდavom kartu Laisvės Alėjoje. Na, ir kambari nuomayom pas tą pačią šeimninę. Abu buvome baigę Siaulių gimnaziją - ten toji draugystė ir gimė. O kai pradėjau dirbti Kauno radijofone, radau jau čia išpilietinusį Aleksą. Kai jis nesėkmingai

"Radiofono dvynukai" Balys Auginas — pranešėjas ir Aleksas Mrozinskas — pianistas. A. Mrozinskas po karo žuvo eismo nelaimėje New Yorke.

ieškojo kambario, pakviečiau sumesti negausią viengungio mantelę į vieną krūvą. Nuo tada tapome 'dvyniais'.

Atėjęs Aleksas apsidairo, kažką nori sakyti, bet pastebėjęs saugumiečius, žiūri į mane. Ir net pro jo juodų akinų rėmus matau didelį klausuką. Kaip susitare, išslenkame į muzikos redakciją, kurioj šian dien nieko nėra. Aleksas pasakoja išpūdžius - ką matęs mieste, kur visi pilna burna šneka apie karą. Atidarytos visos maisto krautuvės. O prie krautuvų - eilės. Žmonės, kaip be galvų, perka cukrų ... - 'Duok' - pagaliau sako jis - 'pinigą. Rublis vistiek žus. Bent maisto ir mes prisipirksime ... Ši kartą, špokas, jau aš pasiaukosiu - dėl tavęs stosių į eilę ...'

Ir gavęs iš manęs pinigų (atidaviau, kiek su savim turėjau) Spokas išskrenda ...

Pagal programos eilę, duodu lietuviškų liaudies dainų koncertą. Kipras Petrauskas

dainuoja apie 'saulelę raudoną', kai išbriovęs Banaitis praneša, kad 10 val. jungiamės į Maskvą. Kai išsijungiamė, Maskva duoda pranešimą, kad šį rytą nacinė Vokietija gėdingai užpulusi SSSR. Po to žiniuose skaitomi laiškai gauti iš tolimųjų provincijų, kur kolchozininkai savo rezoliucijose reikalauja išvyti rudą Fricą, keikia nacius ir žada atsikeršyti.

Stebiuosi keistu žinių suredagavimu ir logika: kaip tie tolimųjų provincijų žmonės, kažkur apsamanojusie užkampyje sužinojo apie karą, jei pati Maskva tik dabar oficialiai paskelbė urbi et orbi? Ir kaip taip greitai galėjo susirinkti žmonės, parašyti rezoliucijas ir taip greitai išsiųsti, kad jos jau guli ant pranešėjų stalo. O juk žinios turėjo pereiti per cenzūrą - Glavlitą! Kaip greitai skraido Sovietijoje laiškai?! Turbūt, karveliai tapo mobilizuoti stachanoviečių gvardijon ir užvalgę didesnę žirnių normą sušilę nešioja laiškų! ...

Pranešimo gale sakoma, kad 12 val. kalbės Molotovas.

Po to prasideda linksma maršų muzika. Direktoriaus Banaičio parėdymu, liekame Maskvos bangose - Kaunas pertransliuoja visą linksmybę.

O panika kaip tik ir prasidėjo su maršų muzika. Tai matau iš nervuoto ir besiblaškancio Banaičio. Jis tik laksto žemyn ir aukštyn. Tik zuja laiptais, kaip dviasia be vietos. Jis panašus į katiną, kuriam ant uodegos kopūstlapis užkrito!

O gal iš tiesų laikam jau dangus griūva? Tokia tranki maršų muzika juk gali ir dangų išjudinti! Nekantriai pradėdu laukti dvyliktos, kada turi ateiti mano pamaina Jonas Miliušis. Tai vienintelis partietis mūsų profesijoje. Atsiradęs pas mus be jokių konkursų, per kažkeno malonę, jis į mus žiūri iš 'partietiško zenito', kažkaip suraukęs nosi ... Na, kai jis ateis - tada kad aš skrisiu, kaip paukštis į saulėtą laisvalaikio erdvę ...

12 val. kalba Molotovas. Balsas dreba, pykčiu persunktas. Žada vokiečiams atkeršyti. Vėl skaitomi 'pasipiktinusių' piliečių laiškai. Jų jau daugiau spėta prigaminti. Visi ant vieno kurpalio: žada sumušti fricus jų pačių žemėje.

Bet kaip bus su mūsų žeme? Juk kovos jau vyksta nuo pat ankstyvo ryto? Vokiečiai jau mūsų žemėje!

Vėl atpuškia Banaitis. Ši kartą su man liūdna žinia: dirbsiu ligi programos galo. Miliušio 'žmona' susirgo. Taip ir matau, kaip mano išsvajotas laisvalaikis rūku pakyla ir tolsta, tolsta ant nubėgančio šuns uodegos ...

Na, ir sekasi man šiandien! Vistiktai, ar šiaip ar taip, yra sekmadienis, galėčiau - kaip padoriam žmogui pritinka - pailsėti, o ne kaip vergas dirbti dvi pamainas! Beveik apspiaudau savo likimą. Nerimastingai spėliojau, kas mūsų laukia: vilčių saulėtekis, ar neaiški rytdienos migla? ...

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ KOMPOZITORIŲ DĖMESIUI

Pasaulio lietuvių dienos įvyksta 1983 metų vasarą. Tai ypatingo ir plataus masto įvykis kuriam reikia iš anksto gerai pasiruošti. Pasaulio lietuvių dienų metu, tarpe kitų didelių renginių, įvyksta ir Dainų šventė. Ypač daug laiko užima chorams tinkamai paruošti Dainų šventės programos dainas, tad jau dabar pats laikas pradėti didžiajam darbymečiui.

Sudarytas Dainų šventei ruošti komitetas, kuriam vadovauja Vaclovas Momkus. Rengėjai mano, kad Dainų šventės programoje būtų atliekama savų kompozitorių kūriniai ir kad tie kūriniai — dainos būtų naujos, skambios ir prieinamos išmokyti ne tik stipriems, ir mažesnio pajėgumo chorams.

Todėl komitetas nutarė ir kreiptis į gerbiamus kompozitorius prašydamas skubiai atsiųsti savo naujai sukurto dainas, tinkančias atlikti su jungtiniu choru ir piano pritarimu, mišriam, vyrų, moterų ir vaikų chorams.

Dainos turėtų būti skambios ir nuotaikingos. Neperdaug sudėtingos, kad galėtų jas atlikti vidutinio pajėgumo chorai. Komitetas, gavęs dainas, sukvies kompetingų muzikų komisiją, kuri Dainų šventės programai atrinks tinkamiausias dainas. Kompozitoriams galimas dalykas už dainas bus paskirtos kad ir kuklios premijos.

Komitetas prašo kompozitorių nedelsti ir šį pagėdavimą galimai greičiau išpildyti.

Dainas siųsti šiuo adresu: Dainų šventės komitetas, Mr. Vaclovas Momkus, 3222 West 66 Pl., Chicago, Ill. 60629. Telefonas (312) 925-6193.

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENIŠKAS

PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenims ir grupėms) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIU - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriaučiūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

Nuo piramidžių iki Akropolio

(12)

Henrikas Stasas

Švelnūs ryto saulės spinduliai krito ant lėkščių Jeruzalės stogų, kai lipome į autobusą paskutinei išvykai į dar nematytas šio miesto istorines vietas.

Gatvėse slinko įprastas darbo dienos judėjimas, į kurį ir mūsų autobusas greit įsijungė riedėdamas Kydrono slėnio magistrale einančia pagal Jeruzalės sieną. Pro mūsų akis slinko jau anksčiau matyti šio slėnio vaizdai tačiau kiekvienas pastatas ar amžius pragyvenęs mūras atrodė vis įspūdingesnis, negu pirmą kartą matytas.

Kiek pavaziavę, sustojome prie šv. Stepono vartų,

kurių didingą arką saugo keturių liūtų galvos. Už šių vartų patekome į siaurą, pilkų akmeninių mūrų slepiamą gatvelę, virš kurios, amžių dulkėmis apneštų sienų, spindėjo žydras Jeruzalės dangus, o po vakarykščios kaitros, dar nespėjusi atvėsti grindinį vėl negailingai kaitino ryto saulė.

Čia pat buvo krikščionių gyvenamas kvartalas, kiek toliau gyveno žydai, dar toliau arabai ir armėnai. Visa aplinka atrodė lyg naujai atkurta Kristaus laikų scena su ano meto gyventojais ir jų kasdienybe.

Per, dešinėje gatvės stūkšiančio mūro, mažas duris

patekome į El Omarieh kiemą. Tai Siono seselių vienuolyno kiemas, kurio praeitis byloja apie Kristaus didžiąją dramą šioje žemėje. Ilgai čia nesustoję sekėme mūsų vadovą Jimmy Nannvr (katalikas arabas) į vienuolyno požemį, kur po rūsio skliautais saugomas žvilgantis tašytų akmenų grindinys, graikų vadinamas Lithostratos. Prieš 2000 metų šioje vietoje stovėjusi Antonia tvirtovė ir ši Lithostradav buvo tada tvirtovės kieme. Dar ir dabar galima aiškiai įžiūrėti šiame grindinyje iškaltus griovėlius, kad arkliai ant jo neslidinėtų. Mat tvirtovės kieme visuomet stovėdavo romėnų raitelių dalinys. Čia ir vyko viešas Kristaus apkaltinimas. Šv. Jonas iškeldamas šį įvykį savo evangelijoje rašo: "Pilotas išvedė Jėzų laukan ir atsisėdo teismo kėdėje, vietoje, kuri vadinosi Lithostratos".

Triukšmingai miniai reikalaujant, Kristus buvo pasmerktas mirti ant kryžiaus. Vėliau apnuogintas plakamas, apsiaustas purpuriniu rūbu ir su erškėčių vainiku ant galvos atiduotas minios kerštui ir pajaukai. Šis Lithostratos grindinys yra viena iš autentiškiausių liekanų šventoje žemėje. Grindinyje taip pat yra keletas granito plokščių su autentiškais raižiniais, bei skorpiono ženklaais ant kurių romėnų kariai žaisdavo, taip vadinamą, karaliaus žaidimą.

Iš požemio išėjome atgal į vienuolyno kiemą. Šio kiemo viename gale prasideda siaura gatvė su charakteringu lanko formos perdengimu, vadinamu Ecce Homo. Pilotas nerasdams kaltės Kristuje, nusiplovė rankas ir, atlikęs čia savo paskutinį dramatinį žestą, sušuko: Ecce Homo štai žmogus.

Tad šioje vietoje ir prasideda Kristaus kančios kelias, Via Dolorosa. Tai įdomus antikinis kelias, kurį amžių bėgyje piligrimai yra apipynę legendomis ir kuris pasaulio krikščionių širdyse giliai įstrigęs, kaip simbolis kentėjimo. Via Dolorosa kelias reprezentuoja 9 Kristaus kančios stotis. Likusios penkios yra šv. Karsto bazilikoje.

Gražus paprotys čia atvykusiom grupėm eiti kryžiaus keliu, Kristaus nuėtu keliu į mirtį. Keliavome ir mes, pasikeisdami kryžiaus našta, nuo stoties iki stoties, vadovaujant tėvui J. Vaišniui, S. J. Nešdami didelį kryžių, kaip čia įprasta ir susikaupę maldoje stengėmės mintyse at-

kurti čia prieš 2000 metų vykusią didžiąją Kristaus dramą.

Tačiau sunkiai vyko sukoncentruoti mintis ir pilnai išgyventi Kristaus kančią, nes šiandien šių siaurų gatvių labirinte vyksta triukšminga prekyba. Šiame prekybos sukūryje nublanksta bet koks išijautimas ir pati kryžiaus procesija tampa tik komerciniu inscenizavimu, kuriuo pasinaudoja fotografas. Gaila, kad vietoj triukšmingos prekybos, kryžiaus kelio nuotaką nežadina Mykolo Angelo ar Donateli skulptūros.

Ilgokas ir vingiuotas Via Dolorosa kelias baigiasi vartais į šv. Karsto bazilikos šventorių, kurio gale iškyla didingas 12 šimtų pastatas. Bazilikos vidus, pirmą kartą matant, sudarė įvairių koplyčių ir altorių kombinacijos arba įvairių tikėjimų muziejaus įspūdį. Taip iš tikrųjų ir yra, nes čia prisiglaudusios net 5 konfesijos: katalikai, graikai ortodoksai, armėnai, koptai ir abesinai.

Iš penkių čia esančių Kristaus kančios stočių 10 ir 11-toji yra pranciškonų koplyčioje, o pati dramatiškiausia 12-toji, kur Kristus miršta ant kryžiaus yra graikų ortodoksų. Keturioliktoji šv. Karsto elektinė patalpa, kurios viršus iš lauko pusės užbaigtas svingūnine kopula. Patalpa nedidelė su labai maža įėjimo anga, Kristaus karstas pridengtas marburo plokšte. Šią patalpą prižiūri graikai ir armėnai. Už šios patalpos yra koptų koplyčia su šv. Karsto uola. Įspūdingiausia yra graikų ortodoksų koply-

čia, kuri pilna sidabrinių ikonų ir daugybę kabančių lempų, kurių švelni šviesa žavingai spindi sidabrinių ikonų paviršiuje. Bazilika nuolat pilna turistų, įvairių religijų dvasiškių ir vietinių gyventojų. Atrodo, kad čia nuolat vyksta restauravimo ir įvairūs pataisymo darbai.

Šv. Karsto bažnyčia buvo pastatyta Golgotos vietoje, 327 m. ant nedidelės uolos ant kurios Kristus buvo nukryžiuotas ir palaidotas. Vėliau per karus ji buvo sugriauta ir 1149 m. kryžininkų vėl atstatyta. Tokia ji išliko ir iki šių dienų.

Kai iš vėsios bazilikos išėjome į kiemą, saulė jau gerokai buvo įkaitinus Jeruzalės akmenis. Visa aplinka bangavo šiluma ir vertė ieškoti pavėsio. Turėdami šiek tiek laiko pasklidome po triukšmingą bazarą, kuris čia pat už bazilikos vartų, siaurų gatvelių labirinte, veikia nuo ryto iki vakaro. Čia visko galima pirkti, tik reikia turėti kantrybės ir ištvermės su pardavėju derėtis. Pasiūlius trečdalį kainos, po gerų derybų, pardavėjas sutinka su puse, o kartais ir su trečdaliu. Tad kiek pasiderėjus su bazaro prekiautojais, neužilgo atvyko ir mūsų autobusas. Buvome laimingi, kad vėl galėsime kvėpuoti vėsinaimu oru. Vaziavome toliau per senąją Jeruzalę į musulmonų kvartalą.

Pro autobuso langus prabėgę vaizdai ryškiai iškėlė Jeruzalės indentitetą, nors iš senų pageltusių akmeninių pastatų ir buvo galima įskaityti amžių bėgyje kitų civilizacijų paliktas žymes. (Bus daugiau)

N. C. MACHINISTS MACHINISTS INSPECTORS

LOCAL INTERVIEWS

Sat & Sun.

September 12 & 13.

NL Shaffer, a major manufacturer of capital equipment in the Petroleum industry, has the following excellent opportunities in its Beaumont, Texas plant.

NC MACHINISTS

A minimum of 4 years experience on numerically controlled VTL's, turning centers and milling centers, and should have 2 years experience on large conventional turret lathes and/or conventional VTL's. Rate \$9.40 to \$10.95 2nd shift.

MACHINISTS

A minimum of 4 years experience on large vertical boring mills and/or turret lathes. Rate \$9.40 to \$10.95 - 2nd shift.

INSPECTORS

A minimum of 5 years experience in inspection of mechanical equipment including layout inspection. Must have good, indepth knowledge of inspection techniques. Must be very familiar with verniers and micrometers as well as other more exotic inspection equipment. Rate \$9.10 to \$10.65.

NL Shaffer is an employee oriented company with excellent benefits and excellent work environment in its new air conditioned machine shop. We are located in Beaumont, Texas in the East Texas "Golden Triangle" and convenient to beaches, lakes and forest areas. In addition to excellent wages and company benefits, relocation benefits are provided plus extensive scheduled overtime.

OUR REPRESENTATIVES MR. BRUCE INFANTI AND MR. H. L. HALL WILL BE INTERVIEWING SATURDAY SEPT. 12 FROM 10:00 A.M. TO 12 NOON AND 1:00 P.M. TO 6 P.M.; AND SUNDAY, SEPT. 13 FROM 10:00 A.M. TO 12 NOON AND 1:00 P.M. TO 6:00 P.M.

HOLIDAY INN SOUTH

8040 PERRY HIGHWAY

ERIE, PA. 16509

814-864-4911

IF OUT OF THE ERIE AREA, PLEASE CALL THIS NUMBER COLLECT.

If you are unable to interview at this time, write or call COLLECT:

NL Shaffer

P. O. Box 4008

Beaumont Texas 77704

(713) 833-3351

An Equal Opportunity Employer M/F

NL Shaffer/
NL Industries, Inc.

LEE C. MOORE, CORPORATION

Needs for steady work
Must have shop experienced
structural layers out
Structural fitters

STEADY WORK FOR QUALIFIED MEN AND FRINGE BENEFITS

Visit Plant

4201 Grand Ave., Neville Island
Pittsburgh, Pa. 15225

or phone 1-412-331-4700 for interview

A secure place to work
Equal Opportunity Employer

(34-40)

MAINTENANCE SUPERVISOR V

Opening for individual with strong background in industrial maintenance. Knowledgeable in industrial electricity, welding, machine repair, plumbing and general maintenance requirements. Must be able to plan work and organize and direct work crews.

This is a Michigan Civil Service position located in Jackson, Michigan. Excellent fringe and retirement benefits.

Salary range \$17,956 to \$23,991.

Send complete resume and work history to be considered for this position. Letter must be postmarked not later than September 30, 1981.

Minorities are encouraged to apply.

Send resume to:

Michigan State Industries
4000 Cooper Street
Jackson, Michigan 49201

DR. DOVAS ZAUNIUS (78)

Dr. Albertas Gerutis

Baltijos valstybių santarvė

Katalikų Veikimo Centro konferencija 1930 m. spalio 8-10 d. rezoliucijoje pasisakė prieš moksleivių ateitininkų sąjungos uždarymą, pabrėždama, kad toji organizacija esanti "ne politinė, bet religinė ir kultūrinė jaunimo organizacija" ir kaip tokia esanti "katalikų akcijos narys vyskupų žinioje". Jos uždarymas esąs "nesuderinamas su Lietuvoj veikiančiais įstatymais ir konkordatu, sudarytu su šv. Sostu" (Rytas 1930. X. 24).

1930 m. spalio 11 d. Lietuvos vyskupai paskelbė lašką tikintiesiems. Laiške pasisakyta dėl aktualinių klausimų, kilusių dėl konkordato skirtingo aiškinimo ir dėl jaunimo auklėjimo. Laiškas atsirėmė Bažnyčios Galva ir įsakmiai teigė: "Šitas mūsų į jus, Mylimieji, raštas bus ne kas kita, kaip tik šv. Tėvo minčių pakartojimas ir jų mūsų gyvenimo sąlygoms pritaikymas".

Toliau vyskupų rašte, tarp kita, išvesta:

"Visi gerai žinome, kaip svarbus dalykas jaunimo organizacijos. Tikiybinis jaunuomenės auklėjimas vykdomas ne vien per pamaldas, ne tik per pamokslus, ne tik per sakramentus, bet ir per mokyklas, draugijas, skirtas jaunuomenei auklėti, drauge su mokslo įsigijimu ir su kūno kultūra.

Bažnyčia giria katalikus, kurie dedasi prie draugijų, josios įsteigtų ar bent peršamų, o išaiko saugotis organizacijų slaptų, pasmerkty, maištingų, įtariamų ar tokių, kurios stengiasi pasitraukti nuo Bažnyčios teisėtos globos.

Draugijų mes katalikai šiandien turime: vaikams "Angelo Sargo" sąjungą, kaimo jaunimui "Pavasario" sąjungą, mokslus einančiam jaunimui "Ateitininkų" federaciją. Bažnyčia tas organizacijas yra paėmusi savo globon, nes kaip visos katalikų draugijos, taip ir jaunimo organizacijos yra Katalikų Veikimo Centro nariai ir Lietuvos Vyskupų priežiūroje.

Bet štai katalikų moksleivių ateitininkų organizacijai mokyklose neleidžia veikti kaip ateitininkams. Yra tai Bažnyčios teisių varžymas, yra tai laužymas iškilmingos sutarties, Apaštaly Sosto su mūsų Vyriausybe padarytos. Mes katalikai prieš tokius darbus turime kelti savo balsą, kol bus katalikams moksleiviams ateitininkams sugrąžinta jų draugijos laisvė.

Štai, Mylimieji, tie pagrindiniai dėsniai, kurių vaikų auklėjime jūs turite laikytis. Ir jei jums kas kalbėtų ar rašytų ką kita, tai jūs jų neklausykite. Jūs, būdami katalikai, tuose dalykuose, kurie liečia religiją, turite pasiduoti Bažnyčios vadovavimui. Teisingai sako Didysis Augustinas: "Dievas nebus tėvu tam, kas Bažnyčios nenori turėti motina". Gerai įsidėmėkite šituos šventojo mokytojo žodžius".

Savaime suprantama, kad toks griežtas vyskupų pasisakymas sukėlė vyriausybės reakcijos. Ypač krito į akį pareiškimas: "Ir jei jums kas kalbėtų ar rašytų ką kita, tai jūs to neklausykite". Ką tai iš tikrųjų reiškė, nesunku perprasti.

Pats ministras pirmininkas J. Tūbelis paneigė, jog esąs laužomas konkordatas. Pasikalbėjime su oficiozu "Lietuvos Aidu" (1930 Nr. 249) premjeras pareiškė: "Nustatyti, ar Konkordatas laužomas ar ne, turi teisės šventasis Sostas ir Lietuvos Valstybė. Taigi aš galiu pasakyti, kad jokio sulaužymo ligi šiol nebuvo ir dabar nėra. Švietimo ministerio aplinkraštis pakankamai įtikina, kad visos visuomeniškai-politinio pobūdžio kuopelės uždarytos tik geresnio moksleivių auklėjimo ir mokslinio motyvais. Taigi vyskupų raštas be pagrindo sudaro tikintiesiems įspūdžio, kad švietimo ministerio aplinkraštis nukreiptas prieš katalikų moksleivių organizacijas". Ministras pirmininkas užsiminė apie Katalikų Veikimo (Centro) brovimąsi į politiką ir pabrėžė, kad "paskutinis dvasinės vyriausybės raštas, įsakytas klebonams paskaityti ir išaiškinti bažnyčiose iš sakyklų, sukelia rimtų abejojimų, ar yra suderinamas su konkordato III straipsniu".

Ministras pirmininkas dar išsitarė: "Kas atsimena paskutinius seimo rinkimus, tas, be

abejo, atsimins ir vyskupų raštą, raginusį rinkti krikščionių demokratų ir prie jų prisiliejusių visų katalikų organizacijų teikiamus atstovus. O kad ne kitaip gali būti ir ateityje rinkimuose, tai laiduoja ir tas faktas, kad gangreit visi vadai anuomet rekomenduotų partijų yra susibūrę Katalikų Veikimo Centro organizacijose".

Prie nuomonių skirtumų dėl konkordato aiškinimo prisidėjo dar nemaža kitų reiškinių, kaip antai kai kuriose bažnyčios kunigų pasakyti pamokslai, dėl kurių jų autoriai buvo traukiami teismo atsakomybėn ar baudžiami administracinėmis bausmėmis.

Užsienių reikalų ministrui Dr. Zauniui teko pašvęsti daug laiko, narpliojant klausimus, susijusius su konkordatu ir jo interpretacija. Rinkdamas medžiagą apie Vasario 16 d. akto signatarą ir iškilią diplomata Dr. Jurgį Šaulį, buvusį anuo metu Lietuvos diplomatinio atstovo prie Vatikano (jis įgaliojimų raštus šv. Tėvui įteikė 1927 m. birželio 22 d.), suradau mūsų pasiuntinybėje Romoje nemaža šaltinių, iš kurių vienur kitur aiškėja taip pat Dr. Zauniaus įnašas į santykių aiškinimą su Vatikanu. Tačiau mano studija apie Dr. Zaunių dar labiau prasiplostų, jeigu imčiau išsamiau dėstyti sakyty santykių raidą.

Ties viena aplinkybe vis dėlto dar reikia trumpai sustoti. Kaip tik Dr. Zauniaus laikais nuomonių skirtumai dėl konkordato interpretacijos įgavo naują aspektą, būtent, kilo įtampa dėl Apaštališkojo Sosto nuncijaus arkivyskupo Riccardo Bartoloni, ėjusio Vatikano diplomatinio atstovo pareigas Lietuvoje nuo 1928 m. balandžio 27 d.

Bostoniškėje "Lietuvių Enciklopedijoje" apie nuncijų R. Bartoloni, tarp kita, rašoma: "Domėdamasis Lietuvos kultūriniu ir religiniu gyvenimu, parodė daug judrumo ir Lietuvos reikalų supratimo. Bet netrukus tarp jo ir Lietuvos vyriausybės iškilo nuomonių skirtumų dėl konkordato taikymo. Dėl šių ir asmeninių priežasčių Lietuvos vyriausybė 1931 paprašė šv. Sosto B. iš Lietuvos atšaukti. šv. Sostui nesi-skubinant tai padaryti, B. buvo paprašytas ap-leisti Lietuvą, ir jis 1931. VI. 6 išvyko. Lietuvos santykiai su šv. Sostu nutrūko, ir negreit buvo atstatyti. B. porą metų gyveno Romoje be naujo paskyrimo, ir tik 1935 buvo paskirtas Apaštališkuoju Delegatu Egiptui, Sirijai ir Palestina, kur po 4 mėnesių Jeruzalėje ir mirė".

Kaip arkivysk. R. Bartoloni biografijos autorius nurodytas kun. Juozas Vaišnora, M.I.C., taigi kompetetingas žinovas. Reikia tiksliai atitaisyti, kad dėl nuncijaus Bartoloni išvykimo iš Lietuvos santykiai su Vatikanu nenutrūko. Jie tiksliai ilgesnį laiką buvo palaikomi reikalų vedėjų (Chargé d'Affaires a. i.) lygiu.

Kun. J. Vaišnora pasitenkina tik užuomina "dėl asmeninių priežasčių", kalbėdamas apie nuncijaus priverstinį išvažiavimą iš Lietuvos. Aiškiau pasisako kun. S. Matulis, M.I.C., studijoje "Lietuva ir Apaštaly Sostas. 1795-1940", atspausdintoje Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos "Suvažiavimo Darbuose", tome IV, 1961. Anot autoriaus:

"Prie užsienių reikalų ministerio Dovo Zauniaus santykiai su nunciatūra blogėjo. Iki aukščiausios įtampos vedė daugiau asmeninis ministerio nusistatymas" (pusl. 173), kai nuncijus turėjo išvažiuoti iš Lietuvos. Autorius rašo, kad "Arkiv. Bartoloni savo pasiuntinybėje ėjo sumaniai, korektiškai. Reiškė nuoširdų palankumą, rūpestį Lietuvos reikalais" (pusl. 172-173).

Taigi autorius be sąlygų pristato Apašt. Sosto nuncijų kaip sumanų ir korektingą atstovą, kuris, be to, reiškė "nuoširdų palankumą, rūpestį Lietuvos reikalais", tuo tarpu Lietuvos užsienių reikalų ministras vadovavėsi dėl atsiradusios įtampos su nuncijum asmeniniais sumetimais. Tarytum vienas ministras galėjo nulemti, kokias išvadas reikėjo daryti dėl nuncijaus laikysenos, kai jis ėjo savo pareigas. Notą, kokią užsienių reikalų ministras 1931 m. birželio 5 d. įteikė nunciatūrai, reiškė visos ano meto Lietuvos vyriausybės pažiūras į arkiv.

Bartoloni laikyseną, einant pareigas.

Pristačius ano meto įtampą taip, jog šv. Sosto nuncijus reiškė "nuoširdų palankumą, rūpestį Lietuvos reikalais", tuo tarpu kai Lietuvos užsienių reikalų ministro "daugiau asmeninis nusistatymas" vedė iki aukščiausios įtampos", dar tariamai patikslinus, kad nuncijus ėjęs jam pavestas pareigas "sumaniai, korektiškai, vargu ar galima pretenduoti į objektingą ano meto būklės nušvietimą.

Iš visa ko atrodo, kad pats Vatikanas kitaip vertino savo buvusio nuncijaus veiklą Lietuvoje. Tokią išvadą galima padaryti iš kun. J. Vaišnoros pastabos "Lietuvių Enciklopedijoje": "B. porą metų gyveno Romoje be naujo paskyrimo, ir tik 1933 buvo paskirtas Apaštališkuoju Delegatu Egiptui, Sirijai ir Palestina..." Galima dar pridurti, kad diplomatinio rango atžvilgiu apaštališkasis delegatas stovi žemiau nuncijaus. Arkiv. Bartoloni turėjo Lietuvoje nuncijaus rangą.

Be abejo, neturiu noro laupyti jau seniai užgijusių žaizdų Lietuvos valstybės santykiuose su Vatikanu. Bet laikiau savo pareigą atkreipti dėmesį į tam tikrą vienpusiškumą, kai bandoma nušviesti Dr. Zauniaus vaidmenį ano meto įtampoje tarp Lietuvos valstybės ir šv. Sosto.

66. Baltijos valstybių santarvė

Dėl įvykių Klaipėdos krašte paastrėjus 1931 m. pabaigoje — 1932 m. pradžioje santykiams tarp Lietuvos ir Vokietijos, lietuvių visuomenėje bei spaudoje pradėta kelti Lietuvos politinės orientacijos keitimo klausimas. 1932 m. kovo mėn. 17 d. užsienių reikalų ministras Dr. Zaunius per spaudos atstovų priėmimą buvo paklaustas dėl naujos orientacijos užsienių politikoje. Ministras atsakė, kad Lietuva norinti geruoju sugyventi su visais savo kaimynais, jų tarpe ir su Vokietija "esamų sutarčių pagrindu". Tačiau jis čia pat pridūrė: "Bet mes būtume blogi mokiniai, jei šis dviejų trijų mėnesių laikotarpio konfliktas mus nieko nepamokintų" (Pagal "Rytą", 1932. III. 18).

Iš šio viešo ministro pareiškimo matyti, kad ne tik visuomenė bei spauda, bet ir pati vyriausybė anuo metu pradėjo nuosekliau galvoti apie naujus galimumus užsienio politikoje, apie tam tikras pataisas valstybės laivo kryptyje.

Jau išsamiau pavaizdavau, kaip valstybės vadovybė prekybos su Vokietija sunkumų aki-vaizdoje ėmėsi energingų žygių atsipalaiduoti nuo vienpusiškos ekonominės priklausomybės nuo savo vakarų kaimyno ir pradėjo orientotis ypač į Didžiosios Britanijos rinką. Bet nepasitenkinta vien persiorientavimu ekonominėje srityje. Vis nuosekliau ieškota taip pat naujų galimybių politinėje srityje. Ypač dėta pastangų surasti geresnio Lietuvos gyvybinių interesų supratimo Prancūzijoje. Tuo pat metu vyko tam tikras dvasinis persiorientavimas romanų tautų, pirmoje vietoje prancūzų kultūros atžvilgiu. Šalia ekonominių saitų stiprinimo vyko didesnis susidomėjimas anglų kalba bei kultūra. Nors savaime labai vėlai, tik 1938 metais, Kaune įsisteigė Lietuvių-Britų Draugija, kuri pasistatė savo uždaviniu skatinti abiejų tautų kultūrinį susiartinimą.

1933 m. birželio mėn. į Londoną atvyko užsienių reikalų ministras Dr. Zaunius dalyvauti pasaulinėje ekonominėje konferencijoje. Be oficialinių vizitų, Dr. Zaunius, kaip pranešė "Elta", aplankė, lydimas pasiuntinio V. Sidzikausko, į Londoną atplaukusią Klaipėdos jachtą "Gulbė", kuri vizitavo Didžiosios Britanijos karališkąją jachtklubą. Jo patalpose surengtas priėmimas, kuriame dalyvavo klubo vicekomandoras ir kiti valdybos nariai. "Elta" savo informacijoje pastebėjo, kad "Gulbės" vizitas padaręs labai gerą įspūdžio ir padėjęs užmegsti santykius tarp Lietuvos ir Anglijos sportininkų. Lietuvių laikraščiai ypač paminėjo, kad Kauno operos dainininkė Vincė Jonuškaitė-Zaunienė giedojo Londono lietuvių bažnyčioje pamaldų metu. Dr. Zaunius su žmona taip pat aplankė tenykštį lietuvių klubą.

Tų pat 1933 m. liepos mėnesį Dr. Zaunius su žmona, italų vyriausybės pakviesti, lankėsi Lybijoje ir Italijoje. Apie ministro vizitą "Elta" pranešė iš Romos (VII. 21): (Bus daugiau)

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

BALFO VAJUS

Spalio mėnuo — Balfo mėnuo. Tradicinis Balfo vaju vyks per visą mėnesį. Visi prašome savo auką įteikti per pirmuosius du sekmadienius rinkėjams prie lietuviškų bažnyčių arba pasiųsti skyriaus išdinininkui Vladui Staškui, 10037 Hazelton, Detroit, Michigan 48239. Vajui vadovauja Balfo direktorius inž. Jurgis Mikaila.

DAINAVOS 25-ČIO MINĖJIMAS

Dainavos, jaunimo stovyklos, 25-rių metų sukakties minėjimas įvyks spalio 17 d. Kultūros centre. Dainuos sol. Slava Žemelytė, akompanuos J. Govedas, abu iš Toronto.

Dainavos narių-šimtininkų susirinkimas įvyks spalio 18 d. ten pat. 10:30 val. bus atlaikytos mišios už mirusius ir gyvus Dainavos rėmėjus ir po mišių seks susirinkimas.

RELIGINIS MINĖJIMAS

Spalio 18 d. 10:30 val. šv. Antano bažnyčioje bus pravestas religinis žuvusių už Lietuvos laisvę paminėjimas.

Mišias laikys ir pamokslą pasakys vysk. Vincentas Brizgys iš Chicagos. Į paminėjimą ir mišias kviečiami ir kaimyninių parapijų lietuviai ir prašomi savo maldose prisiminti žuvusius už Lietuvos laisvę.

ATSISVEIKINTA SU LUNGIAIS

Emilija ir Stepas Lungys išėjęs į pensiją nusipirko St. Petersburg, Floridoje namą ir spalio 3 d. išvažiuoja ten gyventi.

"Švyturio" kuopos šauliai rugsėjo 19 d. Pilėnuose, surengė jiems atsisveikinimo vakarienę, kurios metu įteikė gražų laikrodį ir visų pasirašytą Mykolo Abariaus paruoštą lakštą.

St. ir Em. Lungiai savo darbu ir pinigais rėmė Pilėnų stovyklos įrengimus ir pastatų pastatymus. St. Lungys buvo ilgametis stovyklos komendantas ir paskutiniu metu laikė vicepirmininku. Pilėnų salės sienas puošia graži Emilijos Lungienės darbo Vytis ir audekle išsiuvinėtas Lietuvos himnas.

PASKUTINIOJI IŠVYKA PILĖNUOSE

Rugsėjo 27 d. Pilėnuose įvyko vasaros uždarymo paskutinioji išvyka. Švyturio kuopos šauliai turėjo laimę. Diena pasitaikė graži ir viliojanti. Privažiavo daug žmonių. Sesės švyturietės buvo gerai prisiruošusios ir

atvykusius visus pavaišino, o broliai švyturiečiai ir gėrimų nepagaliėjo. Išdalinta daug dovanų.

BALFO SEIMAS

Balfo šeimo vakariene įvyks spalio 24 d. 7 v. v. Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros Centre, Southfield. Dainuos sol. Danutė Petronienė jai akompanuos R. Meier. Žodį tars svarbus svečias dr. Kazys Eringis, naujasis pabėgėlis iš okupuotos Lietuvos. Vakariene daina 10 dol. Vietos užsakomos pas pirmininką Alfonso Jušką tel. 264-7735 arba skyriaus išdinininką Vladą Stašką tel. 533-4856.

PIKNIKAS PO STOGU

Šv. Antano parapijos piknikas-gegužinė po stogu įvyks spalio 25 d. Lietuvių namuose 3015 Tillman g-vė, Detroit. Pradžią 12:00 val.

Piknikui pinigines aukas ir loterijai fantus galima atnešti į kleboniją arba įteikti aukų rinkėjams.

ETNINIŲ GRUPIŲ MUGĖ

Spalio 1 d. buvo atidaryta International Institute tradicinė rudens mugė, vadinama "Old World Market". Mugė tęsiasi 4 dienas. Šiais metais mugė buvo dar tuo įdomi, kad jos salėje buvo atliktas pilietybės suteikimo išklmės ir pravestas tautinių rūbų demonstravimas. Demonstravime iš lietuvių dalyvavo Danutė Petronienė ir ir jos rūbai labai dailiai ir gražiai atrodė.

Mugėje, tarp visų kitų, dalyvavo ir Lietuvių Kultūros klubas ir turėjo įsirengęs kioską. Kioskas savo išdėstymu ir eksponatais gražiai atrodė. Daugiausia domėjosi gintaro, puošmenomis ir šiaudiniukais.

Nežinia kodėl lietuviai tą mugę mažai lankė ir ja domėjosi. Lankė daugiausia senos kartos lietuviai ir jų atžalynas. Jie įdomavosi lietuviškais eksponatais ir šį tą pirkė.

Lietuvių kiosku rūpinosi, jį tvarkė ir daugiausia dirbo klubo vicepirmininkė St. Kaunelienė, A. Jonynienė, V. Tamošiūnas, jiems talkininkavo: R. Bilaitienė su dukra, V. Norvilaitė, O. Pusdešrienė, E. Kutkienė, L. Mingėlienė ir D. Petronienė.

SUKILIMO MINĖJIMAS

Lietuvos sukilimo 40 m. sukakties minėjimas bus vykdomas spalio 18 d. šv. Antano parapijos bažnyčioje, sekmadienį, 10:30 val. Į minėjimą atvyksta vyskupas Vincentas Brizgys. Jis atnašaus šv. Mišias ir pasakys pamokslą. Mišių auka skiriama kenčiančiai

LSS VADOVŲ SĄSKRYDIS

Š. m. rugsėjo mėn. 26 d. Dainavoje prie Manchester, Mich., iškėlus tautinę vėliavą, po tautos himno ir invokacijos LSS Tarybos pirmininkas v. s. S. Miknaitis, ragindamas iš Amerikos ir Kanados suvažiavusiems vadovams patiems neapleisti lietuviybės ir įdiegti lietuviybę jauniems, pradėjo dvidienį skautų vadovų sąskrydį. Išklausius sveikimus, skautišku žaidimu pradėtas sąskrydis, kuriame norint sustiprinti mūsų skautų veiklą išeivijoje buvo apsvarstomi ryšiai su kitomis lietuvių organizacijomis, artėjančio jaunimo kongreso reikalai, ryšiai su egzilais skautais, taip pat mūsų ryšiai tarptautinėje plotmėje, lietuviškai nemonkančių įjungimas į skautų eiles, lietuviškumo stiprinimas skautijos gyvenime, skautiškosios ideologijos klausimai, skautiškojo veikimo problemos skautų vienetuose, vadovų kvalifikacijų pakėlimo galimybės, bendradarbiavimo skautų spaudoje, Lietuviškosios Skautybės Fondo veiklos rėmimo ir plėtimo, "Mūsų Skautybės" — knygos apie skautų veiklą uė tėvynės ribų bei kiti svarbūs reikalai.

Po pranešimų, kad kuo daugiau vadovų pasisakytų rūpimais klausimais, pasiūlytų temų nagrinėjimui ir diskutavimui buvo sudaromos mažesnės grupės, kuriose suformuluotos išvados, sugestijos ir nutarimai buvo vėliau diskutuojami bendruose sąskrydžio posėdžiuose, kur buvo daromi

ir kovojančiai lietuvių tautai.

Mokykloje Al. Vaitiekaičio bus įrengta kenčiančios Lietuvos bažnyčios parodėlė. Ją turėtų visi pamatyti. Rengia šv. Antano parapijos taryba ir Detroito Lietuvių Kultūros klubas.

galutiniai gerai formuluoti nutarimai.

Kadangi be nuolatinės pažangos veikimas sumenkėja, tai visas sąskrydis praėjo ženkle, ieškant naujų ir geresnių būdų, geresnės komunikacijos ir veiklos suaktyvinimo ir pilnutinio pasišventimo atliekant pareigas. Užakcentuota Sąjungos tradicija, kad kiekvienas skautavęs turi padėti skautoms.

Šeštadienį vakare vakaronėje su savo kūryba dalyvavo Vyt. Alantas, gražibalsės sesės Butkūnaitės, taip pat į vakaronės programą buvo įjungti ir visi sąskrydžio dalyviai bei vakaronėje atsilankę skautų gerbėjai. Sąskrydžio pamaldos buvo sekmadienio rytą, kur šv. Mišias aukėjo v. s. kun. A. Saulaitis, S. J.

Sąskrydžio organizavimas ir jo darbus buvo įsijun-

gę skautininkai iš Australijos, Los Angeles, Chicagos, Clevelando, Bostono, Toronto ir Detroito. Daug palankumo ir ypatingai malonios pagalbos sąskrydžio susilaukė iš Dainavos stovyklavietės ūkvedžio Juozo Rutkausko. Sočiai ir skaniai visus maitino Stasė Matvekienė su savo talkininkėmis. Pagaliau ir oras pasitaikė gražus.

Pagaliau sekmadienio popietę po "Lietuva Brangi" ir su tautinės vėliavos nuleidimu ir himnu uždarytas šis daug žadąs sąskrydis. Po skanių pietų dauguma sąskrydžio dalyvių prieš išvažinėdami namo dar applanke netoliesė Dainavos stovyklos esančią jūrų šaulių įrengtą Pilėnų stovyklą, kur atkurtas Nežinomojo Kareivio paminklas. Visi atsilankę buvo jūrų šaulių labai maloniai priimti.

J. Gutis

IMMEDIATE OPENINGS

FOR

HORIZONTAL BORING MILL OPERATORS

THERE ARE SEVERAL OPENINGS IN OUR SHOP FOR EXPERIENCE HORIZONTAL BORING MILL OPERATORS. STARTING HOURLY RATE UP TO \$11.75 PER HOUR. EXCELLENT FRINGE BENEFITS INCLUDING FURNISHED UNIFORMS. SEND WORK HISTORY OR RESUME TO:

Personnel Dept. Hills Boro St.

PRITCHETT
ENGINEERING AND MACHINE INC.

P. O. BOX 15296
HOUSTON, TEXAS 77256
E.O.E. M/F

SHEETMETAL SCHEDULER

MUST BE ABLE TO PLAN AND LOAD SHEETMETAL DEPARTMENT (DAYS).

ALSO NEED EXPERIENCE
SHEETMETAL OPERATORS

SPOT WELDERS
BRAZERS

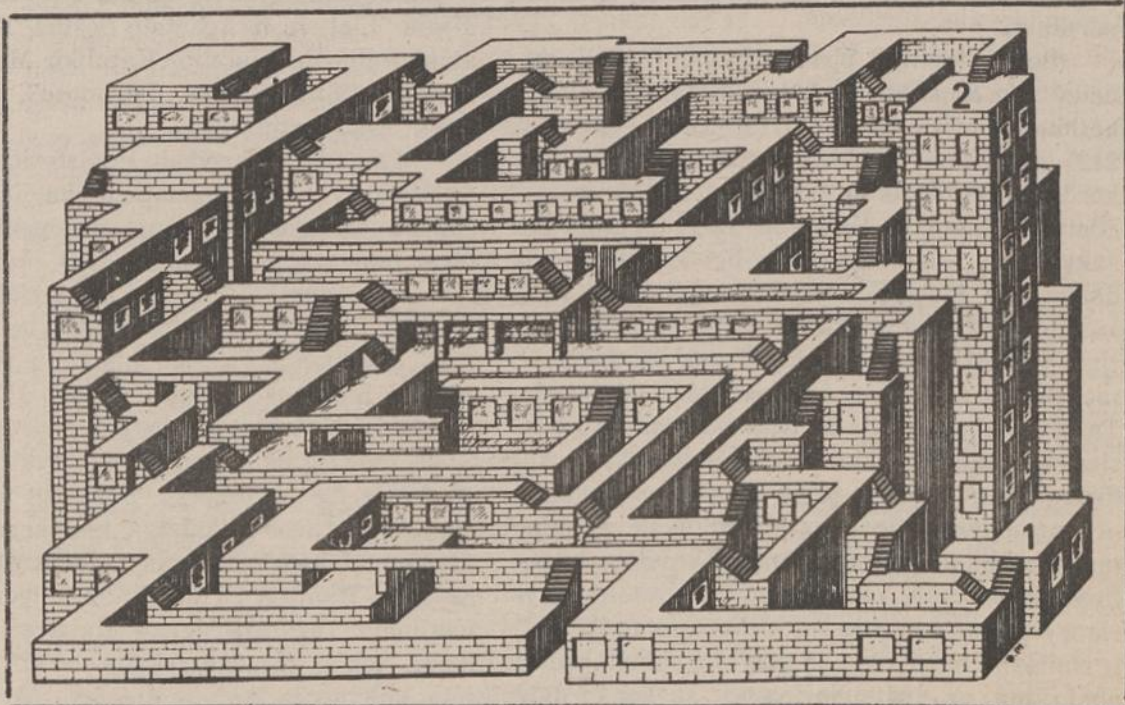
PAINTERS
(DAYS & NIGHTS)

STEADY WORK. SOME OVERTIME AND BENEFITS.

NORTHROP INC.
302 Nichols Drive
Hutchins, Texas 75141
214-225-7351

EOE

POILSIO VALANDELEI

Raskite kelią, eidami iš 1 į 2, naudodamiesi tik besileidžiančiais laiptais. Niekad nelipti į viršų laiptais. Atsakymas 14 psl.

Sukaktuvininė poetė Marija Sims, ALT S-gos garbės narė, viename pobūvyje su Detroito lietuviais žurnalistais Alfonsu Naku ir Antanu Grinium.

Poetei Marijai Sims 75 metai

ANTANAS GRINIUS

Marija Sims-Černeckytė gimė 1906 metais, rugsėjo 30 d. Juodbūdžių km. Veiverių valsč., Marijampolės apskr., gausioje šeimoje. Ji turėjo 4 brolius ir 7 seseris. Jos tėvas Antanas ir motina Brazaitytė-Černeckiai Juodbūdžių kaime turėjo stambų ūkį.

Marija mokslus ėjo: Kauno "Pavasario" gimnazijoje ir mergaičių mokytojų seminarijoje Kaune. Seminarijos nebaigė.

Būdama moksleivė priklausė pavasarininkų, ateitininkų ir šaulių jaunimo būreliams. Pirmuosius poetinius bandymus Marija pradėjo Lietuvoje, tačiau kaip rašytoja ji pradėjo reikštis tik atvykus į Ameriką.

Štai ką ji pati apie save sako:

— Lietuvoje aš ėmiau rašyti eilėraščius, bet niekam nerodžiau, nes buvo kažin kaip nepatogu prisipažinti, kad rašau. Viską ką parašydavau, slėpdavau arba sunaikindavau. Gyvendama pas dėdę Brazaitį Virbalyje, buvau pramokusi skaityti. Aš mokiausi atmintinai bet kokį eilėraštį, patekusį į mano rankas. Pastebėjusi, kad dėdės sieninio kalendoriaus kitose lapelių pusėse būdavo išspausdintas ir vienas kitas eilėraštis aš nekantriai laukdavau, kol dėdė

lapelį nuplėš. Aš tuos eilėraščius, ne tik skaitydavau, bet daugelį jų išmokdavau atmintinai.

Lankydama Veiverių vidurinę mokyklą, Marija ėmė domėtis literatūra. Ypačiai mėgo skaityti poeziją. Skaitydama Krėvės "Šarūną", Fausto Kiršos ir kitų rašytojų raštus. Eilėraščius išsikirpdavo iš laikraščių ir dėdavo į bylą. Daug eilėraščių mokėjo atmintinai ir mėgo mokyklos renginiuose ar vakarėliuose juos deklamuoti. Deklamavimas buvo jos aistra.

1927 metais, atostogaudama vasarą Juodbūdžiuose, Marija susipažino su atvažiusiu iš Amerikos stambaus ūkininko kaimyno sūnum Baltruš Aukščiūnu ir tą patį rudenį, turėdama 20 metų, ištekojo, o 1928 m. rugpiūčio 17 d. atvyko į Ameriką.

Atvykus į Ameriką, pradėjo naują gyvenimą: lankė vakarinius anglų kalbos kursus, mokino senųjų lietuvių vaikus lietuviškai ir ėmė reikštis lietuvių visuomeninėje veikloje; įstojo į Lietuvių Dukterų Draugiją, kuri buvo suorganizuota prie šv. Jurgio parapijos, ir greitai pateko į tos draugijos valdybą, eidama pirmininkės ar sekretorės pareigas. Taip pat įstojo į Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Moterų Sąjungos 54 kuopą ir joje užėmė vadovaujančias, pirmininkės ar sekretorės vietas; įsijungė į didelį šv. Jurgio parapijos chorą. Prie choro Marija suorganizavo mergaičių tautinių šokių grupę. Su šokėjomis Marija ruošė spektaklius ne tik Detroito, bet ir kituose miestuose. Marija mėgo dainuoti ir buvo gera dainininkė. Šv. Jurgio parapijos choras ruošdavo koncertus bei operėčių pastatymus. Ir Marija visada būdavo jų veikli dalyvė. Be to, ji rašė eilėraščius ir korespondencijas

iš Detroito daugeliui laikraščių. O šalia visuomeninės veiklos dar dirbo dirbtuvėje, ligoninėje kaip masazistė ir kurį laiką vertėsi kaip automatų operatorė.

Marija su vyru B. Aukščiūnu nebuvo laiminga ir išsiskyrė.

1941 m. rugpiūčio 5 d. ji ištekojo už dr. Jono Sims-Šimoliūno. Dabar prasidėjo jos naujas gyvenimas ir ji galėjo poezijai skirti daugiau laiko.

— Mano gyvenimas pasikeitė iš pagrindų, — pasakojo Marija. — Aš, pagaliau, pasijutau žmogum. Galėjau ką norėjau dirbti, kur norėjau važiuoti. Mes tada su Jonuku važinėjome į visus lietuvių suvažiavimus, kur tik jie vykdavo: Washington, New Yorke, Chicagoje ar kitur. Ji galėjo daugiau laiko skirti ir spaudai. Pradėjo kas savaitę rašyti į Vienių ir pasidarė kolumnistė. Taip pat rašė į Dirvą, Margutį, Draugą, Darbininką, Garsą ir kitus laikraščius. Vienuose laikraščiuose spausdino savo eilėraščius, o kituose rašė korespondencijas. Be spaudos darbo, dirbo ir lietuviškoje veikloje. Marija buvo Amerikos Raudonojo Kryžiaus lietuvių skyriaus ir Lietuvai Vaduoti Sąjungos Detroito skyriaus sekretorė.

Lietuvai Vaduoti Sąjungos Detroito skyrius ruošdavo Vasario 16 dienos minėjimus, iki tą darbą perėmė Detroito Lietuvių Organizacijų Centras. Kartu su Marija Sims-Černeckyte dirbo dr. E. Gurskytė, S. Čiurlionytė-Douvan, E. Raubienė, O. Vilkiene ir V. Motuzienė.

Pasibaigus II Pasauliniam karui, Marijai atsivėrė nauji veiklos akiračiai. Ji suorganizavo siuntinių siuntimą tremtiniais į Vokietiją, Prancūziją ir kitus kraštus. Savo vardu sudarė sutartis ir iš Vokietijos atsikvietė 35 tremtinius. Dirbo Detroito suorganizuota-

me Tremtiniais įkurdinti komitete. Simsų namai tuo metu buvo lyg tremtinių pereinamoji stovykla. Simsų namuose rasdavo apsištomimui vietą ir į Detroitą atvykusieji menininkai, socialistai ir paskaitininkai.

Pirmas Marijos Sims eilėraščių rinkinys "Eilėraščiai iš užjūrio" Kapsų Aguonos slapyvardžiu pasirašytas, buvo išleistas Lietuvoje 1939 metais. Po 10 metų nuo pirmojo rinkinio pasirodymo, Marija išspausdino kitą kūrybos rinkinį "Mano Dienos". Jį suredavo Juozas Tysliava ir išleido Vienių Brooklyne. Maždaug vėl po 10 metų, 1959 m. pasirodė trečias stambus 242 psl. Vytauto Alanto redaguotas eilėraščių rinkinys "Ant Kryžkelių Senų", spausdintas "Tėviškės" spaustuvių Chicagoje. Papildyta to rinkinio II laida, redaguota taip pat Vytauto Alanto, pasirodė 1971 m., atspausdinta Galinda Press, Inc., Cleveland, Ohio.

Detroito gyvenantiems spaudos darbuotojams suorganizavus į LŽ S-gos Detroito skyrių į jį įsijungė ir poetė Marija Sims. Ji buvo ne tik pareigingas skyriaus narė, bet kelerius metus buvo ir skyriaus valdyboje ir ėjo skyriaus sekretorės pareigas. Vėliau pakelta į skyriaus garbės narius. Marija Sims taip pat yra Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos garbės narė.

Marija priklauso prie tų mūsų išeivių, kurie atvyko į šį kraštą su Lietuvos meile širdyje ir jos nepamiršo.

Marijos Sims gimtadienio dieną, rugsėjo 30 Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Detroito skyriaus pirmininkas Jonas Švoba ir Stasys Šimoliūnas nuvyko į jos namus ir pasveikino įteikdami gražią sveikinimo atvirutę, bei pasirašytą keletos skyriaus narių adresą. Jos gimtadienį rugsėjo 30 d. gražiai paminėjo ir radijo vlandėlė "Lietuvių Melodijos", kuriai vadovauja Algirdas Zaparackas.

Pasinaudokite reta proga!

Vilties leidykla iš savo užsilikusių leidinių sudarė naują knygų rinkinį, kurio vertė 48 dol., bet Dirvos skaitytojams parduodama

už 20 dol.

Rinkinyje yra šios knygos:

• Bronys Raila. VAIVOS RYKSTĖ. Šimtas prakalbų į Lietuvą. 1975-1979. Viršelis ir aplankas Algirdo Kurausko. 436 psl. Kaina 10 dol.

• Dr. Albertas Gerutis. PETRAS KLIMAS. Valstybininkas, diplomatas, istorikas, kankinys. 312 psl. Kaina 10 dol.

• Petronėlė Orintaitė. ERELIŲ KUORAI. Istorinis romanas. Viršelis ir iliustracijos Marijos Žymantienės. 384 psl. Kaina 8 dol.

• R. Spalis. MERGAITĖ IŠ GETO. Romanas. 364 psl. Kaina 5 dol.

• R. Spalis. ŠIRDIS IŠ GRANITO. Romanas. 380 psl. Kaina 10 dol.

• Emilija Čekienė. KAD JI BŪTŲ GYVA. Publicistika. Aplankas ir iliustracijos Pauliaus Jurkaus. 420 psl. Kaina 5 dol.

Visos šios knygos įskaitant ir persiuntimo išlaidas, gaunamos už 20 dol.

Paskubėkite įsigyti, nes yra tik ribotas skaičius rinkinių. Pirmame rinkinyje buvusios Laisvės kovų dainos jau išparduotos.

— I Š K I R P T I —

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103-0206

Siunčiu 20 dol. ir prašau išsiųsti man paminėtų knygų rinkinį.

Pavardė ir vardas

Adresas

WANTED JOURNEYMAN MODEL MAKER

We are seeking an experienced individual to build prototype furnaces and air conditioners. Successful applicant will have a working knowledge of welding, brazing, sketching, reading blueprints; part fabrication, layout and template work; dies and jigs. Must also use small sheet metal tools; operate brake press, punch press, lathe, milling machine and surface grinder.

Excellent salary and company paid benefits.

FOR CONFIDENTIAL INTERVIEW
CONTACT MRS. EVANS

314-771-2410, ext. 318.

INTERTHERM, INC.

An Equal Opportunity Employer
M/F/H

(39-42)

LOS ANGELES LIETUVIAI

Rūta Sakienė

VASARA PALYDĖTA BAJALIŲ PILAITĖJE

Po karštos, sausos vasaros, orui kiek atvėsus, Los Angeles lietuvių kolonija subruzdavo — pagyvėjo šeimyniškos šventės bei pagerbimai. Į vieną tokį pobūvį rugsėjo 26-tos dienos popietę į puošnią Adelės ir Henriko Bajalių pilaitę pačioje Los Angeles miesto širdyje susirinko pusšimtis draugų ir pažįstamų atšvęsti, pagal šeiminių kvietimą, vasaros pabaigą. Nesibaigiančiomis gėrybėmis skaniai besivašindami ir gaivindamiesi svečiai bandė išklausinėti ir atspėti, ar nebūtų čia dar kitokių šio pobūvio priežasčių. Besišypsa šeiminkai nenusileido tikindami, kad vienas sezonas baigiasi, o kitas prasideda — tai esą ir viskas. Pusiau atspėta paslaptį pagaliau išdavė Liudas Reivydas, paskaitydamas savo visada labai populiarius, įvykiui pritaikintus, "dzinguliukus" ir Gražina Raibienė, pasveikindama gerus ir senus draugus Adelę ir Henriką jų vedybinės sukakties proga. Šeiminkai savo ruožtu, padėkoję už linkėjimus, sveikino kitą porą — Alę ir Praną Skirmantus, juodviejų kaip tik tą dieną išpuolusioms sukaktuvėms. Taigi, susirinkusiems palydėti ilgą ir karštą vasarą svečiams buvo malonu sugiedoti "Valio, ilgiausių metų" švenčiantiems darnaus ir gražaus vedybinio gyvenimo sukaktį ne tik patiems šeiminkams, bet ir artimiesiems, seniems jų draugams.

Bajaliai yra uolūs įvairių

organizacijų veikėjai. Abu priklauso Piliėčių Klubui, Tautinei Sąjungai, yra Tautinių Namų dalininkai. Henrikas yra ALT S-gos Los Angeles skyriaus valdybos narys, Radijo Klubo vicepirmininkas ir vienas iš radijo valandėlių paruošėjų-pranešėjų. Darbščioji Adelė aktyviai priklauso Birutietėms, Lietuvos Dukterims, yra šokių grupės Spindulys "kūma", savo laiku visai grupei įtaisiusi tautinius rūbus. Paprašyti, arba patys pamatę reikalą, Bajaliai visuomet atskuba su darbu ir auka. Todėl šioje jau nemažoje Los Angeles lietuvių kolonijoje, kur ne visi vienas kitą bepažįsta, turbūt nerasi lietuvių, kuris Bajalių nežinotų ir nerastų jiems gero žodžio. Dar daug laimingų, sveikų ir darbinių metų Adeliukei ir Henriku Bajaliams!

ONOS MEKIŠIENĖS DEIMANTINĖ SUKAKTIS

Paskutinį rugsėjo sekmdienį į Tautinius Namus suplaukė šimtinė draugų ir gerbėjų, Aldonos Juodvalkienės ir Jolantos Mikūnienės sukviestų, atšvęsti Onos Mekišienės deimantinį septyniasdešimt penktąjį gyvenimo jubiliejų. Svečių tarpe matėsi lietuvių parapijos klebonas prelatas Jonas Kučingis ir kiti parapijos kunigai, gen. garbės konsulas Vytautas Čekanauskas su ponia ir pirminkai įvairių organizacijų, kurioms solenizantė priklauso arba jas remia.

Prie dail. Aldonos Varia-

kojienės lietuviškomis rugelėlėmis ir ramunėmis išpuoštu stalų susėdę svečiai buvo skaniai pavaišinti naujai kylančios ir labai gerai įvertinamos vaišių ruošimo specialistės Valerijos Baltušienės paruoštais puikiais pietumis. Už mielą solenizantę buvo keliami šampano stiklai, keletą kartų sugiedota "Valio".

Onutė Papirytė gimė Petrapilyje 1906 m. liepos 23 dieną. Ten ji augo ir mokėsi, kol 1921 metais su tėvais grįžo besikuriančion nepriklausomon Lietuvon. 1926 metais ištekojo už Dainio Mekišiaus, su kuriuo laimingai išgyveno virš penkiasdešimties metų. Su bėgančiųjų banga pasitraukę iš okupuotos Lietuvos atsikėlė Hanau stovykloje iš kur, pagal tolimų giminaičių Bartkūnų, Aldonos Juodvalkienės tėvėlių, sudarytus dokumentus, išemigravo į Cleveland, Ohio. 1959 metais atsikėlė ir apsigyveno Long Beach, Cal. Po vyro mirties Ona Mekišienė prieš tris metus persikėlė arčiau lietuviškumo širdies, Los Angeles šv. Kazimiero parapijos, kur tuoj įsijungė į vietinę lietuvių moterų veiklą, įstodama į Lietuvių Katalikių Moterų Draugiją ir Birutėčių skyrių, kur ji visuomet noriai ir sumaniai įsijungia į darbą. Savo darbštumu ir dosnumu Ona Mekišienė yra seniai ir plačiai žinoma ir vertinama. Todėl ir buvo šią jos jubiliejiaus dieną pasakyta jai daug nuoširdžių padėkos žodžių. Be skaitytų telegramų ir sveikinimo laiškų, solenizantę žodžiu sveikino prel. Jonas Kučingis, padėkodamas už \$500 auką, kurią ji paskyrė parapijai savo gimtadienio proga. Kiti sveikintojai žodį tarė: Radijo Klubo pirmininkė Danutė Kaškelienė, Tautinių Namų pirm. Jonas Petronis, Long Beach lietuvių kolonijos vardu Bronius Morkis, ALT S-gos Los Angeles skyriaus pirmininkė Rūta Sakienė, kuri sveikino ir Birutėčių vardu, Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos pirmininkė Izabelė Oksienė. Mūsų kolonijos "trubadūras" Liudas Reivydas šį kartą susilaikė nuo savo labai populiarių humoristinių "dzinguliukų" ir jautriai, nuoširdžiai paskaitė prisiminimų pluoštelį iš bendros jaunystės ir tremties odisėjos laikų. Solenizantė, giliai sujaudinta, širdingai visiems padėkojo už gausų atsilankymą į šią didžią jos šventę.

Dar kartą — ilgiausių ir sveikiausių metų, miela Onute Mekišiene-

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

FILATELIJA

Nr.5

Antanas Bernotas

JAV liepos 10 d. išleido 18 centų pašto ženklą poeti Ednai Millay pagerbti.

Edna St. Vincent Millay (1892-1950), amerikietė poetė, gimė Rockland, Maine valstijoje. Lankė Vassar kolegiją. Vėliau daugiausia gyveno Greenwich Village prie New Yorko. Rašė poeziją, prozą ir scenos veikalus. Jos poezija lyrinė, švelnių tonų. Pirmoji poezijos knyga išėjo 1912 m. Sekė keliolika kitų. 1927 m. parašė skriptą operai "Karaliaus palydovas", kuri su kompozitoriaus Deems Taylor muzika buvo pastatyta New Yorko Metropolitan opere. Už savo poeziją 1923 m. gavo Pulitzerio literatūros premiją.

BRAZILIJA išleido 55 cruzeirų pašto ženklą imperatoriui Dom Pedro II paminėti. Ženkle parodytas jo biustas ir toks pat pašto ženklas iš 1881 metų.

Dom Pedro II (1825 — 1891) buvo imperatoriaus Dom Pedro I sūnus. Imperatoriškoji Portugalijos karaliaus Dom Joao VI šeima po revoliucijos 1808 m. apleido Portugaliją ir įsikūrė savo kolonijoje Brazilijoje. Tačiau karalius Dom Joao VI 1821 m. grįžo atgal į Portugaliją, palikdamas savo sūnų regentu. Brazilijai pasiskelbus nepriklausoma 1822 m., regentas buvo karūnuotas kaip imperatorius Dom Pedro I. Tačiau ir jis teišbuvo tik iki 1831 m., grįždamas į Portugaliją. Vėl jo sūnus buvo regentu, kol 1841 m. buvo paskelbtas imperatorium Dom Pedro II. Jis buvo labai protingas ir išlavintas valdovas. Jo valdymas pasižymėjo ramybe ir jam teko kariauti 1852 m. tik su Buenos Aires ir nuo 1865 iki 1870 m. su Paragvajum. Bet lapkričio 15 d. 1889 m. įvykusi revoliucija paskelbė kraštą respublika, karalius Dom Pedro II apleido kraštą ir išvyko į Prancūziją, daugiau nebegrįždamas, o vals-

tybė pasivadino "Jungtinės Brazilijos Valstybės".

UN (Jungtinės Tautos) pavasarį išleido keturių pašto ženklų seriją to paties piešinio, kuriuose parodytas senovės bulgarų didikas su savo žmona. Du pašto ženklai išleisti JAV valiuta, vienas šveicarų ir vienas austrų.

Senovinės freskos kopiją 1973 m. Bulgarijos vyriausybė padovanojo Jungtinėms Tautoms, kuri kabo Generalinės Asamblėjos patalpose. Freskos originalas, pieštas nežinomo dailininko 1259 m., randasi Bovanos bažnyčioje netoli Sofijos. Ankstyvojo renesanso stiliume pieštas paveikslas rodo bulgarų didiką Kaloyaną ir jo žmoną Desislavą, abu karališkuose rūbuose. Sakoma, kad Kaloyanas buvo Tirnovos caro Konstantino iš Assenos pusbrolis.

V. VOKIETIJA išleido 40 pfenigų pašto ženklą dailininkui Albrechtui Altdorferiui paminėti.

Albrecht Altdorfer (1480 — 1538) gimė Bavarijoje, kur nors prie Landshuto. Pasižymėjo kaip dailininkas, grafikas ir architektas. Išliko daugiau nei šimtas jo vario ir medžio raižinių. Ypatingai puikų koloritą turi jo gamtovaizdžiai. Tapė istorinėmis ir religinėmis temomis. Jo daug kūrinių randama Miuncheno ir Berlyno muziejuose.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

WANTED JOURNEYMEN
OR 1ST CLASS SKILLED
MACHINISTS

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. LARGE MACHINE SHOP — Has immediate opening for machinists on 1st & 2nd shift. Must have at least 5 yrs. exper. Capable of reading blueprints, operating Boring Mills (vertical & horizontal), milling machines & lathes (large & small). Job shop work, not production. Top wages & benefits. Excellent future & job security with fast growing company. Qualified persons only apply at:

BESCO, INC.
2525 W. EDGEWOOD AVE.
JACKSONVILLE, FLA. 32209
Equal Opportunity Employer (36-42)

Atvykę į Chicagą, būtinai

pasinaudokite
proga

PUIKIAUSIUS
KAILIUS

Chicagoje rasite pas vienintelį
lietuvių kailininką

NORMANA
BURŠTEINA

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

PAGERBTAS MUZIKAS BALYS PAKŠTAS

LB Marquette Parko apylinkės valdyba, š. m. spalio 3 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje, suruošė muziko Balio Pakšto deimantinės sukakties minėjimą.

Vakara pravedė Salomėja Endrijonienė, maldą sukalbėjo pirmininkė Birutė Vindašienė, o visiems pasisotinus gera Paulių paruošta vakariene, žurnalistas Jurgis Janušaitis trumpais bruožais apibūdino Balio Pakšto gyvenimą ir muzikinę veiklą.

Balys Pakštas gimė Sibiriniame Krasnojarske, bet šešis metus turėdamas, dar prieš pirmąjį karą, su tėvais grįžo į Lietuvą. Smuikuoti mokėsi pas M. Leškevičių, lankė Klaipėdos ir Vilniaus muzikos mokyklas, o 1926 m. jau turėjo pramoginės muzikos orkestrą. Dirbo Vilniaus filharmonijos liaudies ansamblyje, o vokiečiams ansamblį likvidavus, grojo operos orkestre. Vokiečių išvežtas į Norvegiją, suorganizavo vyrų chorą ir orkestrėlį su kuriais vėliau persikėlė į Vokietiją ir Wiesbadeno stovykloje vadovavo lietuvių taut. ansamblui ir surengė daugelį koncertų.

Su savo išaugintu orkestru, 1949 metais atvyko į JAV ir nuolatinei apsigyveno Chicagoje. Čia įsijungė į lietuvių gyvenimą suorganizuavo gausų moksleivių ansamblį ir porą metų jam vadovavo. Vėliau įsigijo restoraną su sale ir su savo orkestru grodavo įvairiuose renginiuose. Daug jaunavedžių porų, vestuvinių puotų metu, savo maršais palydėjo į gyvenimą.

Dar ir dabar aktyviai dalyvauja muzikiniame gyvenime ir yra įsijungęs į lietuvių styginį orkestrą ir vadovauja ragelių trio. Pakštai išaugino muzikalią šeimą. Duktė Emilija Sakadolskienė gerai valdo plunksną ir yra viena iš redaktorių, kaip chormeisterė talkina lietuvių operai, kankliuoja ir smuikuoja. Jaunesnioji Pakštaitė Rūta taip pat kankliuoja, turi gražų balsą ir studijuoja dainavimą.

J. Janušaitis linkėjo jubiliatui daug sveikų ir darbščių metų, o susirinkusieji užtraukė ilgiausių metų.

Marquette Parko apylinkės vardu pirm. Birutė Vindašienė, asistuojama Jurgio Janušaičio, įteikė meniškai išrašytą adresą. Raštu sveikino gen. konsulė Juzė Daužvardienė ir rašytojas Andrius Mironas su žmona iš Kalifornijos. Giminių vardu pasveikino ir dovana

įteikė Ilona Dapkienė.

Meninėje dalyje ragelių trio: Balys Pakštas, J. Vaitkevičius ir L. Bichnevičius, per du pasirodymus, išpildė keletą liaudies dainų, o įtarpoje Rūta Pakštaitė, akompanuojant sūtelei Emilijai Pakštaitei-Sakadolskienei, o vėliau įsijungus ir tėvui Baliui, padainavo porą dainų. Smagu buvo klausytis sukaktuvininko šeimos narių puikiai išpildant programą. Publika savo jausmus išreiškė garsiais plojimais ir valia-vimais.

Šio vakaro kaltininkas Balys Pakštas savo žodyje dėkojo apylinkės valdybai už jo "suradimą" ir nors pavėluotą deimantinės sukakties paminėjimą.

Vakaras praėjo geroje ir linksmoje nuotaikoje, nes ir Balys Pakštas ir Jurgis Janušaitis nestokojo humoro.

L. Bichnevičiaus orkestrui grojant gausūs vakaro dalyviai pasilinksmino.

LB Marquette Parko valdybą sudaro: pirmininkė Birutė Vindašienė, vicepirm. Bronius Andriukaitis, sekretorė Aleksandra Likandrienė, išdininkas Antanas Kareiva, nariai įvairiems reikalams: Kostas Juškaitis, Salomėja Endrijonienė, Jurgis Janušaitis, Violeta Lapienė, Apolinaras Bagdonas ir Kazys Barzdukas.

PASIPUOŠĘ JAUNIMO CENTRAS

Jaunimo Centro valdyba, vadovaujama Irenos Kriaučeliūnienės, š. m. rugsėjo 30 d. naujajame posėdžių kambaryje, savo pastogėje, sušaukė jaunimo organizacijų, mokyklų atstovų, spaudos ir radijo bendradarbių pasitarimą. Atsilankė virš 20 žmonių.

Pasitarimui vadovavo Birutė Jasaitienė o platesnį pranešimą padarė pirm. Irena Kriaučeliūnienė. Pradžioje pažymėjo kad ši visų lietuvių centrą nori išlaikyti lietuvišku patraukliu ir saugiu. Džiaugėsi, kad yra padaugėję organizacijų ir įstaigų, kurios naudojasi šia patalpa. Suėjo metai, pasauliečių sudaryta valdyba, tvarko Jaunimo Centrą. Pradžioje buvo jaučiamas lyg nepasitikėjimas vadovybe, ypač kai jos priešakyje stovi moteris. Atrodo, tie laikai jau bus praėję (jeigu ir buvo), nes šio komiteto atlikti darbai kalba už save.

Vienerių metų bėgyje, ypač praėjusią vasarą, padaryti pagerinimai ar nauji įrengimai:

kavinėje — uždėtas naujas stogas įdėtas naujas kilimas, plytelių grindys, sutvarkyta ir perdažyta in-

Balys Pakštas (dešinėje), jo deimantinio amžiaus sukakties proga, Lietuvių Tautiniuose Namuose, spalio 3 d. susitinka "Dirvos" bendradarbi Vytautą A. Račkauską, kurio šeimos restorane "Laisvė", Kaune, V. Račkausko pakviestas pakeisti svetimtaučių orkestrą tame restorane, 1929 metais Pakštas pradėjo savo profesionalo muziko karjerą.

dauja ir visos spintos;

didžiojoje salėje — įtaisytos naujos scenos ir langų užuolaidos, nauji apskriti stalai ir jiems staltiesės; virtuvėje — sudėtos naujos grindys, nupirkta nauja, didelė viryklė, nuplautos sienos ir indaujos.

Priglaustas LB švietimo tarybos turimas knygynas (vadovėliai, skaitiniai ir mokslo priemonės), įrengtos patalpos Lietuvių Fondo narių kredito kooperatyvui, perleistas didelis posėdžių kambarys PLB valdybai, įrengta krautuvėlė, duota patalpa Čiurlionio Galerijos turimiems paveikslams susidėti, padaryta ir kitų pagerinimų. Išžyruota automobiliams pastatyti aikštė.

Veikia trys šeštadieninės mokyklos: Dariaus-Girėno 8 skyrių pradžios mokykla, Chicago aukštesnioji lituanistinė 4 metų mokykla ir Lituanistikos Pedagoginis Institutas.

Pozityvi yra Jaunimo Centro moterų klubo veikla: tvarko ir prekiauja krautuvėje, ruošia įvairius kultūrinius ir visuomeninius renginius bei visokeriopai talkina valdybai. Krautuvėje daugiausiai yra komisinės prekės ir tik vienas kitas paaugotas naujas daiktas.

Ateities ūkiniai rūpesčiai

Reikia naujo stogo virš didžiosios salės, permūryti fasadinę sieną, nes plytos baigia iškristi, įsigyti naujas patogesnes kėdes didž. salėje, atremontuoti apatinę salę ir pritaikyti dažnesniam naudojimui, sutvarkyti kitus bėgamus reikalus.

Visiems šiems reikalams atlikti reikalinga visuomenės parama ir talka, nes Jaunimo Centro pajamos vos-ne-vos padengia bėgamas išlaidas. Nei valdyba,

nei taryba jokie atlyginimo negauna, nors valdybos pirmininkė ir kiti nariai daug laiko praleidžia besirūpindami Centru.

Šeimos nariui susirgus, vicepirm. Henrikas Laucius negalėjo atvykti ir padaryti pranešimo, bet pirm. Irena Kriaučeliūnienė susirinkusius painformavo ir supažindino su kasos stoviu. Pinigų nėra, o darbai gena darbus ir išlaikymas kasmet brangėja. Vadovybei sudaro rūpestį lėšų sutelkimas, nario mokesčio išrinkimas ir naujų narių suradimas. Valdybai į talką ateina nariams verbuoti komisija: V. Stropus, dr. V. Damušis ir J. Šidlauskas. Nors Jaunimo Centro slenkstį per metus peržengia 100,000 kartų, bet narių

tėra tik keli šimteliai, o galėtų būti keli tūkstančiai. Teisingai pirm. Ir. Kriaučeliūnienė sako: "Pasiūsti nario mokesčių dažniausiai yra apsileidimas ar atidėliojimas, bet ne bloga valia... Lietuvių visuomenė Jaunimo Centre jaučiasi labai laisvai, tik ar pagalvoja, kad, kaip savo namuose, taip ir čia reikalinga šviesa, šiluma ir švara..."

J. Centro metinis nario mokeskis yra 20 dol. Sumokėjime jį visi ir palengvin-kime vadovybei darbą.

Kun. Juozas Vaišnys, S.J. pasidžiaugė pasauliečių komiteto veikla ir Jaunimo Centro administravimu, o pirm. Irenai Kriaučeliūnienė už rūpestį ir pasišventimą išreiškė nuoširdžią padėką ir pažadėjo jos pertretą "pakabinti" didžiojoje salėje greta vienišo Vydūno. Taip pat sielojosi naujų narių ir rėmėjų pritraukimu, kad palengvinti administravimo našta. Visas Jaunimo Centro ansamblis su vienuo-

lynu ir koplyčia, šiandieną kainuotų dešimt milijonų dolerių, todėl negalima jo apieisti, o reikia jį stiprinti ir remti.

Saugumo reikalu yra padaryta viskas, kas įmanoma, nepridedant savų pinigų. Renginių metu dežuruoja pora miesto policininkų, o kitu metu patruliuojančios mašinos dažniau pravažiuoja pro J. Centrą. Miesto policijos teigimu, Jaunimo Centro aplinka yra pati saugiausia visoje Chicagoje. Prašome žmones būti apdairiais ir nesudaryti progų kriminalistų pagundoms.

Moterų klubo pirm. S. Endrijonienė painformavo apie jų įsteigtą krautuvėlę, kuri veikia sekmadieniais ir kultūrinių vakaronių metu. Per pusmetį gauta pelno gera tūkstantinė. Visos klubo narės dirba veltui. Be krautuvėlės, klubo valdyba ruošia kultūrines vakarones, kurių pelną skiria Jaunimo Centrai. Š. m. spalio 25 d. Los Angeles teatralai atveža šėkemos "Živilė", režisuotą Dalilos Mackialienės. Gruodžio 6 d. yra tradicinė Jaunimo Centro vakarienė, kurios ruošia rūpinasi komitetas, vadovaujamas Sofijos Džiūgienės.

Jaunimo Centras, po 24 metų veiklos buvo reikalingas didesnių patvarkymų, nes per tą laiką daug daiktų susidėvėjo, susinešiojo. Naujoji administracija per tokį trumpą laiką, sugebėjo didžiuosius darbus atlikti, sutvarkyti, pagražinti, apšvarinti. Visuomeninės paskirties ar viešieji pastatai visuomet yra sunkiau prižiūrėti ir išlaikyti deramoje aukštumoje. Sumanios ir darbščios moters vadovybėje, Jaunimo Centros atsinaujino apsišvarino ir pagražėjo.

Po pranešimų ir pasitarimų, pirm. I. Kriaučeliūnienė pavaišino visus dalyvius cepeliniais ir kitais skanėstais.

Jaunimo Centro valdyba sudaro: pirmininkė Irena Kriaučeliūnienė, vicepirm. ir pinigų tvarkytojas Henrikas Laucius, sekretorė Alė Steponavičienė, išdininkas narių reikalams Viktoras Diminskis ir korespondentė Birutė Jasaitienė.

Baigiant, norėjusi paprašyti Jaunimo Centro lankytojų, daugiau dėmesio kreipti į švarą, neperpilti kavos puodukų ir nelaistyti ant grindų bei kilimo. Žinome, kad kilimo išvalymas brangiai kainuoja ir neužtenka metinių kavos pajamų. Taip pat, statydami automobilius, pasistenkime palikti tik būtinus tarpus, o ne 5-6 pėdų, nes parkinimui nėra per daug vietos. Lini-jas išdažyti labai brangiai kainuoja, o ant palaido grindinio, visai negalima. Tad nebūkime egoistai, bet pagalvokime ir apie kitus.

L.S.T. Korp! NEO-LITHUANIA VEIKLA:

1. Sueiga. Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio metinė sueiga šaukiama š. m. lapkričio 1 d. (sekmadienį), 2 val. po pietų Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje. Darbotvarkėje numatyta vykd. organų pranešimai ir naujų rinkimai, junjorų kėlimas į senjorus ir kiti reikalai.

2. Suvažiavimas. Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba šaukia korporacijos narių suvažiavimą š. m. lapkričio 7 d. (šeštadienį), 12 val. Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 So. Kedzie Ave., Chicagoje. Darbotvarkėje numatyta: 12 val. registracija, 1 val. p. p. iškilminga sueiga, 2 val. p. p. darbo posėdis, kurio metu bus vykd. organų pranešimai ir naujų rinkimai, Korp! padalinių pranešimai, rezoliucijų priėmimas ir kiti reikalai.

3. Metinė šventė, Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio metinė šventė švenčiama š. m. lapkričio 7 d. šia tvarka:

10 val. ryto pamaldos tėvų jėzuitų koplyčioje (5620 So. Claremont Ave., Chicago, Il.). Po pamaldų žuvusiųjų už Lietuvos laisvę pagerbimas ir mirusių korporantų kapų lankymas.

Lietuvių Tautiniuose Namuose:

12 val. Korp! Neo-Lithuania suvažiavimas,

7 val. vak. iškilminga sueiga, sveikinimai, pakeltiesiems senjorams spalvų uždėjimas, vakarienė ir šokiai, grojant VYTIES orkestrui.

Visi korporantai su savo bičiuliais prašomi visuose renginiuose gausiai dalyvauti.

Į vakarienę registruotis iki lapkričio 3 d. šiais telefonais: 778-7707 arba 825-0035.

MARGUČIO SUKAKTUVINĖ PUOTA

Antano Vanagaičio sukurta Margučio "imperija" tebėra gyva ir tęsia darbą. Margučio radijo vedėjas Petras Petrutis suplanavo visą eilę renginių paminėti Margučio veiklos penkiasdešimt metų. Labai sėkmingai praėjo Antano Gustaičio veikalo "Mėnulio užtemimas" pastatymas (IV. 11) ir Antano Vanagaičio kūrybių koncertas (IX. 27). Tęsiant minėjimą, š. m. spalio 24 d. Jaunimo Centre Chicagoje, specialus komitetas, vadovaujamas dr. Leono Kriaučeliūno, ruošia Margučio sukaktuvinę puotą su originalia programa, kurią sudarys gyvas žodis, magnetiniai įrašai, daina, muzika, skaidrės, filmas, bet netrūks ilgiau pusvalandžio.

Pakvietimai į Margučio sukaktuvinę puotą gaunami Margučio raštinėje (telefonas: 476-2242) ir pas komiteto

Vysk. A. Deksnio pagerbimo proga, įteikiamas adresas. Iš kairės: M. Marcinkienė, vysk. A. Deksnys, dr. L. Kriaučeliūnas.

PAGERBTAS VYSKUPAS ANTANAS DEKSNYS

Dr. Leono Kriaučeliūno vadovaujamas komitetas surengė Europos Lietuvių vyskupo Antano Deksnio, jo 75 m. amžiaus ir 50 m. kunigystės sukakčių proga. Taip rugsėjo 23 d. vakarą į Chicagos Lietuvių Tautinius Namus susirinko apie 200 sukaktuvininko gerbėjų. 7 val. vak. susirinkusieji atsistojo ir plovimais pasitiko į salę įeinantį vysk. A. Deksnį, lietuvių tautinė apranga ir susitikimo rengėjų lydimą.

Dr. L. Kriaučeliūnas trumpu žodžiu rengimo komiteto ir visų susirinkusiųjų vardu pasveikino solenizantą. Jis kalbėjo... Ekscelecija yra Europos lietuvių vyskupas bet nemažiau jis mielas ir artimas mums, chicagiškiams lietuviams. Jo čia palikti gilūs pėdsakai ir malonūs prisiminimai iš mūsų su juo, daug nusipelnusių Bažnyčiai, Lietuvai ir lietuviams...

Tolesnę programą vedė Matilda Marcinkienė. Malda sukalbėjo vyskupas Vincentas Brizgys. Po jos nuaidėjo visų dalyvių dainuojami Ilgiausių metų dainos

narę Reginą Kučienę, telefonas: 778-0358. Šokiams gros Korp! Neo-Lithuania orkestras, vadovaujamas Algio Modesto.

Visi kviečiami dalyvauti Margučio sukaktuvinėje puotoje ir paremti tolimesnę veiklą, nes Margutis remia kitų organizacijų darbą.

PREZIDENTO SMETONOS FILMAS

Prezidento Antano Smetonos filmas iš Los Angeles atkeliauja į Chicago ir š. m. spalio 25 d. bus rodomas Lietuvių Tautinių Namų salėje.

Visi lietuviai prašomi tą sekmadienio popietę skirti pamatyti buv. prezidento Antano Smetonos kai kuriuos gyvenimo ir laidojimo epizodus.

Filmo pristatymu rūpinasi ALT S-gos Chicagos skyriaus valdyba, vadovaujama Jono Jurkūno.

žodžiais linkėjimai...

Sveikinimai. Juzė Daužvardienė, gen. konsulė, iškėlė vysk. Deksnio būdo savybes, kurios it auksas ir deimantas žėri jo gyvenime. Marija Rudienė BALF pirmininkė, gerėjosi vysk. Deksnio tarnyba artimui, talka BALF darbams. Savo linkėjimus išsakė eilės organizacijų atstovai, Tėvai Jėzuitai, Tėvai Marijonai, Kunigų Vienybė ir kt. Inž. J. Jurkūnas, sveikindamas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vardu, savo linkėjimus palydėjo kreipiniu į sukaktuvininką, savo ganytojiška dvasia įtaigoti mus, lietuvius, darniau dirbti Lietuvai. Daug sveikinių gauta laiškais, telegramomis.

Minėjimo rengėjai įteikė sukaktuvininkui vyskupui A. Deksnui meniškai parengtą adresą. Poetas Kazys Bradūnas paskaitė savo pastarojo metų kūrybos, iš ciklo — Priešai prie Šv. Jono evangelijos. Margarieta ir Vaclovas Momkai, kiekvienas solo ir duetu padainavo kelias dainas.

Išskirtinai nuoširdžiai, gražiu sąmojumi sklydinomis mintimis, atsiminimais dalindamasis kalbėjo šio vakaro kaltininkas vysk. A. Deksnys. Prisiminė Rokiškio gimnaziją, kur būdamas vyresnėse klasėse, reiškėsis

Margučio laida, kokios dar nebuvo

Chicagoje veikianti lietuvių radijo valandėlė "Margutis" mini savo veiklos aukštinę sukaktį. Šia proga rengiama eilė savito pobūdžio renginių. Sukviesiems spaudos ir radijo bendradarbiams, kvietėjai — dr. Leonas Kriaučeliūnas, Margučio puotos rengėjas, Petras Petrutis, Margučio radijo vedėjas ir Valdas Adamkus, Margučio direktorių pirmininkas, painformavo susirinkusius visais "Margučio" šio meto rūpesčiais ir siekimais.

Jau kuris laikas Chicagos lietuviškoji visuomenė kviečiama į "Margučio" 50 m. sukakties puotą, spalio 24 d. Jaunimo Centre. Minėtos spaudos konferencijos metu išryškėjo, kad toje puotoje būsimoji vakarienė ir kokteiliai mažai kuo skirsis nuo kitų lietuviškų renginių. Bet išskirtinas momentas, jokiuose renginiuose nebuvo, o ir Margučio 50 m. istorijoje būsiąs pirmą kartą atliktas — speciali "Margučio" radijo laida, speciali puotos vakarui skir-

skautų, ateitininkų, šaulių eilėse. Ieškojės savęs, savojo pašaukimo ir radęs kunigystėje. Neapsivylęs, nes jei tektų naujai pasirinkti rinktusi tą patį. Toliau sukaktuvininkas atskleidė savo šio meto turimos misijos keletą detalių, kaip santykiuoja, suranda ir į lietuvišką darbą pašaukia įvairiuose Europos kraštuose gyvenančius lietuvius. Baigdamas dėkojo Chicagos lietuviams ir šio vakaro rengimo komitetui už šį susitikimą, savo lietuviškojo pastogės ir šeimininko lietuviškojo nuotaikoj. Jis esąs Lietuvos vaikas, visad atlikdavęs ir atliekęs savo pareigą Bažnyčiai ir Lietuvai. Mečys Valiukėnas

ta programa! Ji bus perduodama puotos salėje (Jaunimo didžiojo salėje) nuo scenos, kur bus įrengti mikrofonai, per kuriuos bus perteikiama programa, pradedant Prezidento Smetonos maršo garsais, "Labas vakaras, mieli klausytojai... Ir toliau bus perteikta "Margučio" eitis kelias, jo vadovai ir bendradarbiai... toninė laidoj. O vaizdinė laidoj tuo pačiu metu, bus perduodami vaizdai ir vaizdai tų įvykių, apie kuriuos kalbės radijo pranešėjai... Trumpai — bus akivaizdžiai gyvu žodžiu, daina, muzika, skaidrėmis ir filmu peržvelgta Margučio radijo 50 m. veikla ir tos veiklos dalininkai.

Visa toji Margučio vaizdais ir garsais perteikiama istorija neabejotinai dominuos "Margučio" radijo laidų klausytojus. Deja, toji čia atpasakota radijo laida bus girdima ir matoma tik Margučio puotos dalyviams. Į puotą kviečiami visi lietuviai. Vietos rezervuota m o s "Margučio" raštinėje, tel. 476-2242, 476-2271 arba pas puotos reikalų vedėją Reginą Kučienę tel. 778-0358. (mv)

LIETUVIAI SIBIRE KNYGOS SUTIKTUVĖS

Darbštusis ir dosnysis rašytojas bei žurnalistas kun. dr. Juozas Prunskis, pateikia skaitytojams vieną po kitos jo parašytas ar redaguotas knygas apie komunistų įvykdytą ar vykdomą terorą ir lietuvių naikinimą. Šiuo metu iš spaudos išėjo nauja J. Prunskio redaguota knyga LIETUVIAI SIBIRE. Knygos sutiktuvės įvyko š. m. spalio 2 d. Jaunimo Centro kavinėje.

Knygos pristatymui vadovavo kun. Algimantas Kezys, S. J. Apie knygos atsiradimą ir jos turinį kalbėjo pats redaktorius kun. J. Prunskis. Autorius jautriai perdavė knygoje minimų Sibiro tremtinių pergyvenimus, nes ir jo paties tėvas ir dėdė kunigas yra Sibiro tremtyje mirę.

Kun. dr. Juozo Prunskio redaguota knyga — Lietuviai Sibire — yra gyvas paminklas mirusiems ir žuvusiems tremtiniams, nes ant jų kapų niekas nestato paminklų.

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

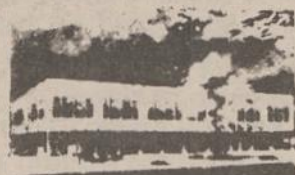
UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 3/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaitos įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

WANTED JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED AUTOMATIC SCREW MACHINE

SET UP MEN AND OPERATE For Brown & Sharpe and Davenport machines. Must be able to set up work from blue prints and close tolerance & grind tools.

1ST & 2ND SHIFTS.

Steady work and fringe benefits.

APPLY CALL OR WRITE TO

TULSA SCREW PRODUCTS

CO. INC.

2415 E 13th Place

Tulsa, Okla. 74104

918-744-7444

Idomus Toronto Aitvariečių pasirodymas Clevelande

Seštadienį, š.m. spalio 3 d. DMNP parapijos salėje Clevelande, Toronto lietuvių teatras 'Aitvaras', vadovaujamas režisierės Aldonos Dargytės-Byszkiewicz, suvaidino Juozo Grušo keturių veiksmų dramą "Tėvas ir sūnus".

Lietuvių teatro spektaklių Clevelande, nūdienos, mažoka. Tai gal dėl to nuo lankymo pradedama atprasti, nes publikos galėjo būti ir daugiau: atsilankė tik apie 300. Ypatingai trūko bręstačio ir vyresnio amžiaus jaunimo. Jus net vaidinimo pavadinimas galėjo užintriguoti. Kita vertus, dalis jų gal neatėjo dėl to, kad iš kitur buvo atkelia- vęs gandas, kad rašytojas Grušas taip 'nekilniai' pavaizdavo lietuvių ūkininką... Atseit tokios rūšies vaidinimo netinka ne tik jaunimui, bet ir suau- gusiam žiūrėti. Tą tvirtina 'kritikai', kurie, greičiausiai, ne tik "Tėvo ir sūnaus" spektaklio nematė, bet ir šio J. Grušo dramos veikalo neskaitė.

Iš kitos pusės, mūsųose atsi- randa vis didesnė grupė žmo- nių, kurie jokių lietuviškų kul- tūrinių parengimų nelanko, arba labai retai teatsilanko. Jie teisinasi - kam, girdi, gaiš- ti laiką, kai vaidinimo ar kon- certo už tą pačią kainą gali pa- matyti ar paklausti amerik- nų profesionalų renginiuose. Sunku su jais dėl kokybinio ly- gio ginčytis, jeigu norim lietu- višką motyvą išjungti. Antra vertus, tektų prisiminti, kad palyginime lyg ir nederėtų vie- nu mastu matuoti obuolius ir kriaušes. Atseit - mėgėjams taikyti profesionalų mastą.

Grįžkime, pagaliau, prie "Tėvo ir sūnaus". Šis Juozo Grušo sukurtas dramos veiks- mas vyko Lietuvoje 1936 me- tais. Taigi, veik prieš 50 me-

tų. Veikalo intriga yra labai stipri ir įtampa nuo pat jo pra- džios didelė ir išsivysto iki dra- matinės atomazgos vaidinimo pabaigoje. Konfliktas tarp tė- vė ir sūnaus prasidėjo tris me- tus prieš uždangos pakilimą, kuomet sūnus nepaklausė tėvo dėl savo profesijos pasirinkimo. Tėvas norėjo, kad sūnus pasi- liktų ūkininkauti ir perimtų vėliau didelį ir gražų ūkį. Sū- nus turėjo stiprų palinkimą į muziką, tad, nepaklausęs tė- vo, išvyko į miestą jos studiu- juoti. Dėl to juodviejų santy- kiai nutrūko. Tėvas dramoje vaizduojamas kaip gabus ir turtingas ūkininkas, bet labai kietas asmuo sau, savo šeimai ir savo darbininkams. Sūnaus gabumai muzikai taip pat vaizdžiai išryškinti, nes jis val- džio lėšomis išsiunčiamas į už- sienį muzikos mene pasitobu- linti.

Veiksmas scenoje prasideda sūnaus sugrįžimo belaukiant, kuriam mama savo ir tėvo var- du (pastarajam apie tai nieko nežinant) pasiuntė laišką, kviesdama sugrįžti į namus. Sūnus džiaugėsi sugrįžęs gal- vodamas, kad tėvas pagaliau suprato padaręs klaidą. Džiau- gėsi ir tėvas manydamas, kad sūnus sugrįžo namo metęs muziką ir pradėjęs ūkinin- kauti.

Veiksme nuosekliai atsisklei- džia tas nesusipratimas, atgai- vinęs seną žaidimą tarp sūnaus ir tėvo. Tarp juodviejų įtam- pa dar labiau paaštrėja, kai sūnus sužino apie tėvo pada- rytą nuoskriaudą kaimynui- naujakuriui, per anstolį nusa- vinant jo žemę. Si naujaku- riui padaryta skriauda atsidu- ria teisme, kur sūnus, vardan- teisybės, išeina liūdyti prieš tėvą. Kumetys-sodininkas taip pat nepasiduoda tėvo pa-

perkamas ir atsisako meluoti teisme. Ant greitųjų sušauk- tas teismas priteisia tėvą su- gražinti naujakurių pinigus, tačiau žemės jam sugražinti nepriteisia. Įnirtęs tėvas, kad sūnus teisme liudijo prieš jį, ūkį užrašo vienuolynui. Apie tai išgirdusi - ir supratusi, kad ūkis išeina iš Budrių šeimos rankų - jo motina (sūnaus mo- čiustė) gauna širdies priepuolį ir numiršta.

Salutiniam veiksmo yra dai- liai supinta turtingo ūkininko sūnaus meilės intriga kume- čio dukrai. Turtingo ūkininko Jokūbo Budrio rolę įtikinan- čiai ir stipriai suvaidino Ste- pas Ramanauskas, kuriam už šią rolę pernykštis Dramos fes- tivalis Chicagoje vertai pasky- rė pirmą premiją. Budrio žmoną vaidino 'Aitvaro' reži- sierė Aldona Dargytė. Joje iš- ryškėjo motiniškas švelnumas bei gerumas vienturčiui sūnui Karoliui ir stiprus pareigos jausmo supratimas savo vyrui, su kuriuo jai ištis nebuv- lengva gyventi. Motinos vai- dyboje vietomis buvo galima pasigesti 'kaimiškumo'. Sū- naus Karolio rolę atiteko Ri- mui Kuliavai. Tai sudėtinga ir sunkoka rolė, pilna emocijų ir įtampos. Rimas ne tik lietu- vių kalbą, bet ir žodinę įtam- pą puikiai apvaldė, suderin- damas igimtą švelnumą su at- kakliu užsispyrimu siekti užsi- brėžto tikslo. Gal būtų buvę gerai Rimui tuos dvasinius kontrastus dar ir fiziniiais ju- desiais paryškinti.

Tėvo motiną - Karolio mo- čiutę - vaidino Lilė Nakrošienė. Šioje rolėje ji sukūrė labai stiprų senos kaimietės ūkinin- kės charakterį, kuriame atsi- spindėjo begalinis prisirišimas ir meilė žemei bei bekompro- misinis noras ją išsaugoti Bud- rių šeimos palikuoniams. Šių tikslų siekime močiutė įtiki- nančiai užsispyrusi, net paau- kodama tradicinį močiučių prisirišimą bei meilę vaikai- čiams. Tai įdomus ir savotiš- kai skirtingas netradicinės se- nos ūkininkės tipas. Budrio so- dininką-kumetį vaidino Mečis- lovas Abromaitis, o jo dukrą Danutę Jokūbaitytę. Nauja- kurio rolę vaidino Vytautas Stuibys, o jo advokatė teisme Vida Kuprevičiūtė-Jay. Ma- žesnės rolės atiteko Vladui Na- krošiui, Ramunei ir Algiui Jo- naičiams.

Toronto aitvariečiai Clevelande su rež. Aldona Dargyte-Byszkiewicz, suvaidinę J. Grušo veiklą "Tėvas ir sūnus". J. Garlos nuotr.

Danutė Jokūbaitytė ir Rimas Kuliava vaidina J. Grušo veiks- kale "Tėvas ir sūnus". J. Garlos nuotr.

Suglaustai tarant, aktoriai savo rolėse buvo gerai pasiren- gę ir jas gana įtikinančiai per- teikė. Daugumoje tos rolės bu- vo sunkios ir daug darbo pa- reikalavusios iš artistų ir reži- sierės. Tas aiškiai matėsi iš scenos teisme, kur vieną antri- ninką teko paruošti per kelio- liką dienų.

Pasigėrėtinai buvo jaunes- niųjų vaidintojų lietuvių kal- bos vartojimas. Jie ne tik links- nius, bet ir kirčiavimą tiesiog meistriškai valdė. Tad Vidą už labai gerą lietuvių kalbą ir už elegantišką advokatės vaid- menį galima išskirtinai atžy- mėti. Pagyrimo verta ir Da- nutė Jokūbaitytė, sukūrusi drovios neturtingo sodininko dukters vaidmenį. Sunkiau- sia tolė tarp jaunųjų artistų be abejo buvo Rimo Kuliavos, kurio tinkamas lietuvių kal- bos mokėjimas jam daug pa- dėjo sukurti jauno idealisto vaidmenį.

Režisierė Aldona, jos pačios pasisakymu, spektaklius ruo- šia 'demokratišku principu' - atsižvelgdama į vaidintojų pa- geidavimus ir juos (kol tas ne- prieštarauja jos nuomonei) išti- kimai vykdo. Tad ir rezulta- tas visumoje puikus!

Tiems žiūrovams, ar vaidi- nimo nemačiusiems, kurie ti- kėjosi paneigriškai išdailinto Lietuvos ūkininko tipo, tenka priminti, kad saldžialežuva- vimas ar didaktika su menu nedaug ką bendro turi. Kad J. Grušo "Tėvas ir sūnus" yra

vienas iš stipriausių dramos kūrinių lietuvių literatūroje, vargu ar būtų galima suabe- joti. Iš kitos pusės, kuris iš mūsų norėtųme tvirtinti, kad mūsųose buvo ir tebėra vien 'angelaičiai'? O kas užsispy- rusiai nortėtų tvirtinti, kad esame tobulai socialūs, tegu atmerktom akim ir atvira šir- džia pažiūri į mūsų taip vadi- namus tarporganizacinius san- tykius ir visuomeninę veiklą!

Pabaigai norisi užakcentuo- ti, kad iš mūsų jaunimą dar do- minančių pasireiškimų, teatri- nis žodžio menas yra pati ge- riausia priemonė jam lietuvių kalboje pasitobulinti. Tiesa, chore jis dar dainos žodį ištarti pramoksta, gi tautiniam šoky- je kalbėti netenka, o sporto varžybose jau neretai ir 'an- gelskai' rungtynių metu pra- šnekama... Už tat su pavydu žiūrime į Toronto lietuvių te- atrą 'Aitvarą'. Tiesa, nepavy- dime torontiečiams, kad jie tokį puikų žodinio meno vie- netą turi, bet tik gailimės sa- vės, kad mes čia nieko pana- šaus jau nebeturime. a.b.

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP
For 340 bed general hospital to work and live in small congenial community
REGISTERED MEDICAL TECHNOLOGISTS ASCP
Immediate openings in most areas. Salary commensurate with experience & ability. Also
REGISTERED NURSES
For all services and all shifts. Good starting salary plus shift differential. Apply call or write to Personnel Director
606-329-2133
KING'S DAUGHTERS' HOSPITAL
P. O. Box 151
Ashland, Ky. 41101
An Equal Opportunity Employer (35-41)

TURNER REALTY

501 EAST 185 ST. EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

RITA MATAS
IŠTAIGOS ADMINISTRATORE

Bendradarbiai:
DALIA ŠIRVAITIS
ANTANAS KALVAITIS
ALGIS MATAS
TONI LINDEN
DALIA KASULAITIS
PETRAS MATAS
RAY SABALIAUSKAS
PATRICIA A. SAJOVEC
VYTAS MATAS —
teisinių patarėjas

PILNATEISE NEKILNOJAMOJO TURTO ĮVERTINTOJA.

Esame registruoti pilnateisiais nariais trijose skirtingose Multiple List- ing įstaigose:
CMLS — Cuyahoga County (Cleveland & Suburbs)
LCMLS — Lake County
RMLS — United States.

Todėl galima triskart plačiau skelbti Jūsų parduodamą nekilnojamąjį turtą. Tuo reikalu kreipkitės į bet kurį mūsų bendradarbių arba jeigu jums rei- kia namų įvertintojo mokesčių ar kitokiems reikalams, kreipkitės į Ritą Ma- tienę, pilnateisę namų įvertintoją.

501 EAST 185 ST. EUCLID, OHIO 44119
PHONE: 486-2530

RELOCATION SERVICE, INC.

Korp! Neo-Lithuania sukaktuviniame baliuje Clevelande š. m. spalio 10 d. grupė neolitu-
tuanų. Iš kairės: Vytautas Staškus, Genovaitė Modestavičienė, Korp. Neo-Lithuania vyr. val-
dybos pirm. Cezaris Modestavičius, Daina Maurukaitė ir dr. Jonas Maurukas. J. Garlos nuotr.

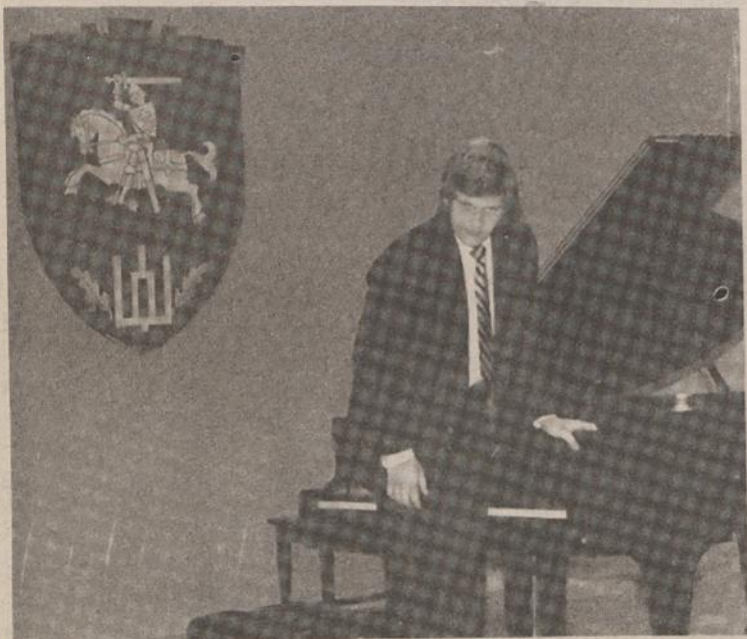
NEOLITUANAI ATŠVENTĖ KORPORACIJOS SUKAKTĮ

Praėjusį šeštadienį Cleve-
lando neolituantai Lietuvių

namuose nuotaikingu pobū-
viu atšventė LST Korp! Neo-Lithuania 69-rių metų
sukaktį. Pobūvyje dalyvavo
apie pusantro šimto viešnių
ir svečių jų tarpe ir Korp! Neo-Lithuania vyr. valdy-

bos pirmininkas C. Modesta-
vičius su žmona garbės fil.
G. Modestavičienė, atvykę
iš Chicagos.

Meninę programą atliko
pianistas Vytautas Smeto-
na, davęs klausytojams
Beethoveno Sonatą Appas-
sionata su publikos išprašy-
tu priedu. Šokiams grojo
Korp! Neo-Lithuania or-
kestras, atvykęs iš Chicagos
ir vad. fil. Algio Modesto.
Vyravo šventiškai pakili
nuotaika, netrūko ir jauni-
mo, kurio kitais metais gal
atsilankys daugiau.

Pianistas Vytautas Smetona, atlikęs meninę programą Cleve-
lando neolituantų baliuje. J. Garlos nuotr.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

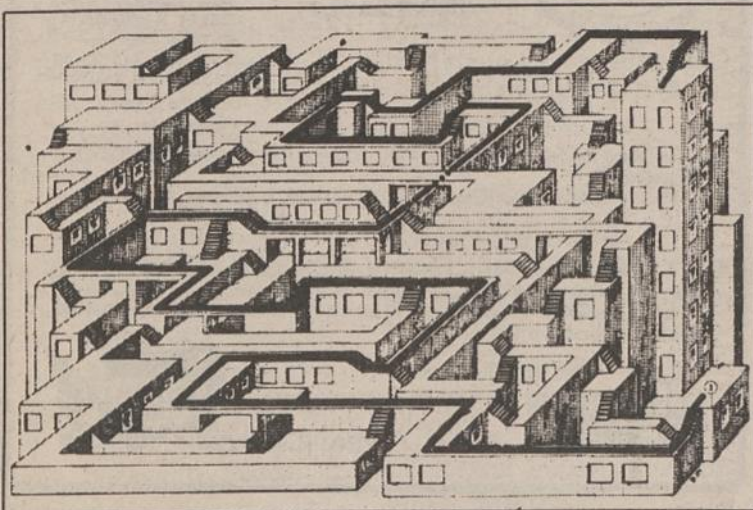
2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Čičero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

GALVOSŪKIO SPRENDIMAI

Programą vedė fil. V. Staškus, trumpu įvadinu žodžiu nušvietęs neolituantų korporacijos įsisteigimą Vytauto Didžiojo universitete Kaune ir jos atkūrimą išeivijoje. Tas atsikūrimas 1950 m. kaip tik prasidėjo Clevelande. Tų metų rudėnį įvyko neolituantų sueiga, po kurios clevelandiškių pavyzdžiu ėmė jungtis ir kitose vietose apsigyvenę korporacijos nariai, iki pagaliau po keletos metų Toronte sušauktame Korp! Neo-Lithuania ir Filia Lithuaniae suvažiavime buvo sutarta išeivijoje atkurti abiejų korporacijų nares ir narius apjungiančią LST Korp! Neo-Lithuania su centrine valdyba ir daliniais. Ir taip ilgainiui neolituantai ne tik subūrė draugėn buv. Lietuvos universitetų išugdytus bendraminčius, bet gražiai pasipildė ir pasipildo naujais ateinančiais iš universitetų išeivijoje.

CLEVELANDO PARENGIMAI

• SPALIO 18 D. prof. J. Žilėvičiaus 90 metų amžiaus su-
kakties minėjimas. Akademija-
koncertas. Ruošia Čiurlionio
Ansamblis.

• SPALIO 24 D. Pabaltiečių
vakaras. Ruošia A. L. Taryba,
Latvių S-gas ir Estų Taryba.

• SPALIO 25 D. ALTO Cle-

velando skyriaus organizacijų
metinis susirinkimas šv. Jurgio
parapijos salėje.

• SPALIO 25 D. Clevelando
šaulių balius Lietuvių Namuo-
se.

• SPALIO 31 — LAPKRI-
ČIO 1 D.D. Lietuvių Dienos.
Rengia LB Clevelando apylin-
kė.

• LAPKRIČIO 7-8 D. Vy-
riausiojo Lietuvos Išlaisvinimo
Komiteto seimas, Clevelande.

• LAPKRIČIO 14-15 D.
ŠALFAS Sąjungos suvažiavi-
mas Lietuvių Namuose.

• LAPKRIČIO 14 IR 15 D.
D. Socialinės gerovės savaitga-
lis DMNP parapijos salėje.
Rengia LB Soc. Taryba. Bus
koncertas ir simpoziumas.

• LAPKRIČIO 22 D. 41 me-
tų sukilimo minėjimas Naujos
parapijos salėje.

• LAPKRIČIO 28 D. Ka-
riuomenės šventės minėjimas.
Rengia LKVS Ramovė Cleve-
lando skyrius Lietuvių namuo-
se.

• GRUODŽIO 20 D. — Šv.
Kazimiero lituanistinės mo-
kyklos rengiama Kalėdų eg-
lutė.

1982 M.

• SAUSIO 24, sekmadienį, 4
val. — Simfoninis koncertas
Dievo Motinos parapijos audi-
torijoje.

• VASARIO 13 D., šeštadi-
enį, 6:30 v. v. — Lietuvos lais-
vės vigilija Dievo Motinos
šventovėje. Rengia Dievo Mo-
tinos parapija.

• VASARIO 14 D. 4 v. p. p.
Vasario 16-tosios minėjimas
DMNP parapijos auditorijoje.
Rengia ALT Clevelando sky-
rius.

Vienas svečių stalas Clevelando neolituantų baliuje.

J. Garlos nuotr.

amber studios, inc.

505 East 185 Street;

Euclid, Ohio 44119

Tel. 531-3500

Pas mus rasite didelį pasirinkimą meno išdirbinių (keramikos ir skulp-
tūros), žinomų menininkų paveikslų, foto darbų, meno reikmenų ir gintaro
papuošalų. Didelis paveikslų ir foto rėmų pasirinkimas ir jų įrėmavimas,
bus atliktas pagal jūsų pageidavimus

Audimo pamokos su Brone Kasperavičiene nuo rugsėjo 30 d. tre-
čiadieniais vakarais pradedantiems ir pažengusiems. Registracija vyksta
dabar.

Studija atidaryta pirmadieniais ir penktadieniais nuo 12-6 val. vak.,
antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 12-9 val. vak. šeštadieniais nuo 10-6
val. val. Uždaryta trečiadieniais.

Rimas Laniauskas, prezidentas

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJOS METINIS SUSIRINKIMAS

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos 25 metinis susirinkimas įvyks 1981 m. lapkričio 1 d., sekmadienį Lietuvių Namuose, Clevelande. Susirinkime bus įteikta 25-toji kultūrinė premija.

Susirinkimas prasidės 1 val. p. p. darbo posėdžiu. 3 val. p. p. bus pietūs.

Gydytojai ir lietuvių visuomenė kviečiama dalyvauti.

Apie savo dalyvavimą prašome pranešti draugijos išdininkui dr. Dainiui Degėsiui, 1961 Seneca Drive, Euclid, Ohio 44117, iki spalio 25 d.

Pietų kaina asmeniui 15 dol.

VLIKO SEIMAS

Metinis VLIKO Seimas įvyks lapkričio 6-8 d. Lietuvių Namuose, Cleveland Ohio. Kaip paprastai, į Seimą VLIKą sudarančios organizacijos pasiunčia po 3 atstovus. Šis seimas bus svarbus ir tuo, kad tai bus paskutinis prieš pasibaigiant dabartinės VLIKO Valdybos kadencijai. Pagrindinę paskaitą duos dr. D. Krivickas tema "VLIKO gairės besikeičiančioje tarptautinės politikos konjunktyroje". Bus svarbūs Tautos Fondo vadovybės pranešimai. Bus iškilminga vakariene-koncertas lapkričio 7 d., 7:30 val. vakare. Paskaitoje ir vakarieneje visi kviečiami dalyvauti. Seimo ruošimo komitetui pirmininkauja Vytautas Jokūbaitis, tel.: (216) 481-7161.

"NERIJOS" NAUJA PLOKŠTELĖ

Clevelando studentų vokalinio vieneto "Nerija" antros plokštelės sutiktuvės įvyks š. m. lapkričio 15 d., sekmadienį, 3:30 v. p. p. Lietuvių Namuose.

PROF. A. KUPREVIČIAUS PIANO REČITALIS

Sekmadienį, spalio mėn. 18 d., 8 val. vak., C. S. U. University Hall, prof. Kuprevičius skambins J. S. Bach'o Chromatinę fantaziją ir fugą, Liszt'o sonatą B-minor ir Beethoven'o sonatą F-minor Op. 57. Įėjimas publikai laisvas.

Primenama, kad University Hall nėra Main Classroom auditorium. Ji randasi arčiau prie innerbelt (buv. auto club) automobi-

liams pastatyti bėdos nėra, nes ir gatvės tuo laiku tuščios ir mokėti nereikia.

Reikia priminti, kad vėliau atvykusiems, kartais vietų pritrūksta.

Malonu, kad į mūsų tautiečio pasirodymus lankosi vis daugiau ir daugiau lietuvių. (jk)

• Žalgirio ir Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos Clevelande spalio 25 d. 4 v. p. p. Lietuvių Namuose rengia šaudymo trofėjų įteikimo vakarą su menine programa, vakariene. Visi kviečiami atvykti. Vietas rezervuoti pas E. Šarkauskienę tel. 731-0844, M. Tijūnelienę — 486-4558, B. Nainį 481-8472 ir A. Karsoką 531-9131. Asmeniui kaina 10 dol.

• Pabaltiečių draugiškumo vakaras įvyks šeštadienį, spalio 24 d., 7:30 val. vak. latvių parapijos salėje, 15120 Detroit Road.

Programoje: lietuvių, latvių bei estų menininkai. Bus tiekiama šilta vakariene. Taip pat bus muzika. Bilietai po 10 dol., studentams ir pensininkams po 7 dol. Bilietus galima įsigyti pas: L. Jokūbaitį (481-7161), J. Budrienę (238-4337), A. Pautienį (383-8225) ir B. Natkevičiūtę (261-3276).

Pelnas skiriamas pabaltiečių laisvinimo reikalams.

• Tėvynės garsų radijo programa bus sekmadienį, spalio 18 d., 6 val. 30 min. ryto per WZZP radijo FM 106.5 banga.

PADEKA

Neringos Tuntas ir Tėvų Komitetas, vadovaujamas D. Siupinienės, širdingai dėkoja visiems atsilankiusiems į IX.26 ruošą balių skaučių veiklai paremti, ne vien tik už paramą, bet ir gražią nuotaiką vakaro metu.

Ypatinga padėka p. Algirdui Bielskui, nepagailėjusiam laiko paruošiant naujas dainas ir taip pat visiems talkininkams prisidėjusiems prie renginio sėkmės.

Nuoširdus, skautiškas ačiū!

• Grandinėle dalyvaus festivalyje South High mokyklos auditorijoje, 7415 Broadway, ne spalio 15, kaip buvo pranešta Dirvoje, bet spalio 25 d., sekmadienį, 2 val. p. p.

PATRIA prekybos namuose, 794 East 185th St., Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų produktų, lietuviškos juodos duonos. Dovanų skyriuje didelis pasirinkimas spalvoto ir balto kristalo. Taip pat rasite gintaro, medžio drožinių, audinių ir kt. Kreipkitės pas H. Kripavičių, tel.: 216-534-6720.

• Išnuomojamas 5 kamb. butas viršuj, uždaryti porčiai, Lake Shore Blvd. ir St. Jeroms bažnyčios aplinkoj. Skambint: 731-6119.

PROF. JUOZO ŽILEVIČIAUS 90 M. AMŽIAUS SUKAKTIES MINĖJIMAS

AKADEMIJA-KONCERTAS

įvyks š. m. spalio mėn. 18 d., sekmadienį, 4 val. p. p.
DIEVO MOTINOS NUOLATINĖS PAGALBOS
PARAPIJOS SALĖJE.

Meninėje dalyje ČIURLIONIO ansamblis išpildys prof. ŽILEVIČIAUS kūrinius.

Bilietų kainos \$5.00, \$4.00, jaunimui ir studentams \$2.00.

Bilietus galima įsigyti pas R. Butkų, tel. 732-8250, R. Tatarūnienę tel. 531-5924 ir prie įėjimo. Taip pat abiejose lietuvių parapijose po lietuviškų mišių sekmadieniais, spalio 11 ir 18 dienomis.

Clevelando ir apylinkės lietuviai esate maloniai kviečiami dalyvauti.

ČIURLIONIO ANSAMBLIS

Komp. J. Žilevičiui pagerbti akademija ir koncertas

Mūsų tautinės muzikos patriarcho prof., kompozitoriaus bei muzikologo J. Žilevičiaus 90 metų amžiaus sukakties proga jo kūrybos ir meno kultūros srityje ilgametės ir sėkmingos veiklos pristatymui mūsų visuomenei, Čiurlionio Ansamblis, kaip savo garbės nariui, ruošia akademią-koncertą, DMNP parapijos salėje, spalio 18 dieną, 4 val. p. p.

Programoje: muzikologijos daktaro Leonardo Šimučio kruopščiai paruoštas referatas ir koncertas, kuriame LTM Čiurlionio ansamblis pasirodys savo tradicinėje koncertų formoje: vyrų choras, moterų choras su kanklių orkestru, mišrus choras a capella ir su mūsų tautinių muzikos instrumentų orkestru. Po koncerto kokteilių vaišės Lietuvių Čiurlionio ansamblio salėje.

Ansamblis atliks įvairių laikotarpių sukaktuvininko sukurtas originalias dainas, ir jo būdingame stiliuje, harmonizuotas bei stilizuotas liaudies dainas, papuoštas variacijom, sekvencijom bei kitokiom kontrapunktinėm formom, kurios liaudies dainas labai praturtina bei išplečia į sudėtingus ir įdomius, didžiulius chorinės muzikos kūrinius. Visuomenė pamatys ansamblį praturtėjusį jaunais dainininkais.

Šia proga savaime prisiimenama, kad spauda rašydama ar kalbėtojais iš tribūnos kalbose apie nepriklausomybės idėjos įdiegimą į lietuvių tautos sąmonę, rašo ir kalba tik apie politikus bei pirmosios mūsų spaudos kūrėjus ir skleidėjus, visai užmirštant, kad šioje srityje nemažiau nuveikė pirmieji Aušros laikų kompozitoriai ir chorvedžiai: Sasnauskas, Naujalis, Žilevičius, Šimkus ir kiti. Ar kas žinotų širdį veriantį patriotinį Maironio eilėrašį "Lietuva, brangi" jei

Naujalis nebūtų sukūręs melodijos. Ją per melodiją išmoko ir mūsų tautiečiai beraščiai. Taip pat ir to paties poeto "Kur bėga šešupė", "Miškas ir lietuvis", "Marija, Marija" ir kitas. Himnas "Jau slavai sukilo" — Sasnausko, ar nežadino lietuvių? "prikelti Lietuvą mūsų"... O Žilevičiaus — "Pabuskim iš miego" — "į kovą audringą sustokim... perkūno žaibais suliepsnokim... pakilkim arais"... Daržinėse bei miškuose, slaptuose koncertuose tokios dainos uždegė plačias tautos mases sukilti, stoti kovon ir atgauti tėvynei laisvę.

Šioje srityje J. Žilevičius yra tikras čempionas, sukūręs daugiausia patriotinių dainų bei kantatų. Kas ypatingai brangu, kad tie keli kompozitoriai kūrė tautą uždegančias dainas, kada dalis mūsų inteligentijos ir kiti kompozitoriai iš laisvės siekimo idėjos šaipėsi ir kovotojus laikė romantikais. Tokių didvyrių liko labai maža, tad juos ypatingai reikia gerbti ir vertinti jų nuveiktus darbus bei kūrybą.

LTM Čiurlionio ansamblis laukia mūsų sąmoningos

visuomenės pagerbti taip garbingą muzikos patriarchą, kūrėją ir veikėją.

(am)

• APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

House for sale off Neff Rd.

8 rooms full basement, 2 1/2 car garage, very large yard. Call: 946-4357 for more details. (39-40)

NUOMOJAMAS NAMAS

Vienos šeimos, East Park Dr., pilnai atremontuotas, 3 mieg., 1 1/2 vonios, formalus valgomasis, sutvarkytas rūsys, 2 aut. garažas. Reikalingos rekomendacijos. Užstatas. 400 dol. per mėnesį. Tel. 531-6787. (40-41)

ATIDARYTA SEKMADIENĮ

18004 East Park Dr. Savininkas finansuoja 11%. Puikus naujai atremontuotas 3 mieg. 1 1/2 vonios, formalus valgomasis, įrengtas rūsys, 2 aut. garažas. Siūlykite kainą.

CAMEO REALTY
Anton Matic Broker
531-6787.

(40-41)

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

DIRVA

CHICAGOS LIETUVIAMS,

Maloniai kviečiame Jus ir jūsų artimuosius dalyvauti filmo "PREZIDENTAS SMETONA" pristatyme sekmdienį, spalio 25 dieną, 4:30 val. po pietų, Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 South Kedzie Avenue.

Filmas istorinis. Jį paruošė specialistas Jasiukonis iš atskirų mažų gabalų vaizduojančių Nepriklausomos Lietuvos laikus, prezidento A. Smetonos viešnagę Brazilijoje, jo atvykimą į New Yorką, lankymąsi Chicagoje ir laidotuvės Clevelande.

Filmo išlaidoms padengti kiekvienas moka \$3.00. Filmas bus rodomas antrą kartą, penktadienį, spalio 30 dieną, 7:30 val. vakare.

ALTS Chicagos Skyriaus Valdyba

DR. K. ERINGIS ALTO SUAŽIAVIME

Metiniame Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavime į susirinkusius dalyvius prabils neseniai iš Lietuvos atvykęs dr. Kazys Eringis. Suvažiavimas įvyks spalio 17 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 So. Kedzie Ave., Chicagoje. Registracija 8 val. 30 min., posėdžiai prasidės 9 val. ryto. Suvažiavimo dalyviai valdybos bus painformuoti apie praeitų metų darbus ir apie

ateities veiklos gaires. Bus išrinkta nauja Alto valdyba.

Amerikos Lietuvių Tarybą šiuo metu sudaro šios centrinės organizacijos: Amerikos Lietuvių R. Katalikų Federacija, Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjunga, Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, Lietuvių Katalikų Susivienijimas Amerikoje, Amerikos Lietuvių R. Katalikų Moterų

Sąjunga, Lietuvos Vyčiai, Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjunga, Lietuvos Atgimimo Sąjūdis, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga, Amerikos Lietuvių Respublikonų Federacija, Amerikos Lietuvių Demokratų Lyga.

Pirmą kartą suvažiavime sprendžiamuoju balsu dalyvaus ir Alto skyrių atstovai.

LIETUVOS PREZIDENTO ANTANO SMETONOS FILMO ATNAUJINIMUI AUKOJUSIŲ SĄRAŠAS:

Po 100 dol. aukavo Emil ir Julia Sinkiai, Santa Monica, Ca. Vincentas Gruzdis, Philadelphia, Pa.

Po 50 dol. aukavo Albinas Markevičius, Santa Monica, Cal.

Po 25 dol. aukavo Leonas ir Izabelė Oksai, Los Angeles, Ca.

Po 20 dol. aukavo G. N., Santa Monica, Ca. Simas ir Jadvyga Kveciai, Santa Monica, Ca.

• Inž. Kęstutis Pocius, baigęs universitetą labai gerais pažymiais, toliau studijuodamas įsigijo dar du magistro laipsnius — vieną iš komunikacijos, kitą iš technologijos, dabar dirba miesto planavimo srityje. Savaitgaliais aplanko tėvus Eleną ir inž. Kazimierą Pocių, gyvenančius Beverly Shores. Domėdamasis Beverly Shores vykstančiais perplanavimo darbais, turėdamas šioje srityje didelį patyrimą, sutiko talkinti miestelio planavimo komisijai.

• LB Palm Beach apylinkės valdyba, kurios pirmninko pareigas šiuo metu eina Povilas Mikšys, suprasdama pasunkėjusią lietuvių spaudos padėtį, Dirvai paskyrė 30 dol. Ačiū už auką.

• LB St. Peterburgo apylinkės valdyba, per išd. K. Urbšaitį, Dirvai paremti atsiuntė 25 dol. Ačiū.

PAMINĖTA SUKAKTIS

Gruodžio 18 d. sueina 60 metų nuo Lietuvos Karo mokyklos IV laidos išleistuvių. Būtų pageidautina nors kukliai šią reikšmingą sukaktį paminėti. Laiko liko vis pora mėnesių, bet vis dėl to dar galima būtų ką padaryti.

Todėl kreipiuosi į gausenius lietuvių telkinius — Chicagoje, Clevelande, Detroite, New Yorke, gal atsirastų pakankamai jėgų suruošti anos sukakties paminėjimą ir gal net absolytų sąskrydį, kiek jų dar bėra užsilikusių šiapus geležinės uždangos.

Bostone besame du ir abu be šeimų, tai mūsų jėgos persilpnos, rimtesniam darbui, todėl ir kreipiamės į gausesnes kolonijas.

Stasys Griežė-Jurgelevičius, 30 Pleasant Street, Dorchester, Mass. 02125 Tel.: 1-617-282-0761

NBC RADIO APIE LIETUVĄ

NBC radijo laida WRC-AM 98 šiemet trijų mėnesių laike, davė informacijas apie kraštus, kurie Washingtono turi diplomatinės atstovybes, po aštuonis kartus, į dieną, apie kiekvieną valstybę. Toje informacijų serijoje — minėtoji radijo stotis, gavusi medžiagos iš Pasiuntinybės, informavo apie Lietuvą aštuonis kartus š. m. rugsėjo 19 d. Trumpai paminėjo Lietuvos istoriją nuo 12-jo šimtmečio, pranešė, kur Lietuva yra, kiek turi gyventojų ir kokia jos teritorija bei dabartinė padėtis. Pabrėžė, kad lietuviai nenusilenkia sovietiniam režimui ir kad Lietuvos diplomatinės ir konsulinės misijos veikia JAV-se ir kituose Vakarų kraštuose.

Trumpos informacijos buvo duodamos per tą pačią radijo laidą apie 129 kraštus, turinčius Washingtono diplomatinės misijas ir toji informacijų serija buvo baigta š. m. spalio 4 d.

• Lietuvos Pasiuntinybė Washingtono praneša, kad pagal ALT ir JAV LB valdybų pageidavimą Lietuvos atstovas priims š. m. spalio 11 d. Pasiuntinybėje išvardytų organizacijų valdybų atstovus aptarti Lietuvos Pasiuntinybės remonto klausimus.

Kai kurie neatidėliotiniai skubiai reikalingi taisymai šį rudenį jau padaryti o kitiems skubiai reikalingiems taisymams — Pasiuntinybė pinigų neturi.

• Stasys Kasparas, gyv. Londone, mielai sutiko būti nuolatinio Dirvos atstovu Anglijoje. Dirvos skaitytojais, kurie norėtų apsimokėti prenumeratą, ar užsakyti Vilties leidyklos knygas, gali kreiptis į S. Kasparą, kuris patarnaus šiame reikale. Jo adresas: Stasys Kasparas, 32 Puteaux House, Roman Road, London E 2 ORF, England.

WORCESTER

BENDRUOMENĖS PIETUS

Lapkričio 1 d. (sekmadienį), 1 val. p. p. Maironio parko patalpų (52 S. Quinsigamond Ave., Shrewsbury) didž. salėje, LB Worcesterio apylinkės valdyba rengia tradicinius pietus su įdomia programa. Aktorius Vitalis Žukauskas iš humoro pusės peržvelgs mūsų šių dienų veiklą, kasdieninį gyvenimą bei pasitaikančias ydas.

Worcesterio apylinkių ir visų artimųjų miestų lietuviai bei svečiai kviečiami gausiai atsilankyti ir tuo paremti LB veiklą.

Bilietus 7 dol. (studentams nuolaida) galima įsigyti pas valdybos narius ir prie įėjimo.

PALM BEACH

VĖLINIŲ MINĖJIMAS

LB Palm Beach apylinkės lietuvių kapų sekcija, vadovaujama Jono Jakūbauskio rengia vėlinių minėjimą — mirusiųjų pagerbimą, š. m. lapkričio 1 d., sekmadienį, 3 val. p. p., tuoj po lietuviškų pamaldų, Royal Palm Memorial Gardens lietuvių kapų sekcijoje. Kun. Andrius Senkus atlaikys pamaldas už mirusius ir čia palaidotus lietuvius: Juozą Papievi, Antaną Petraitį, Juozą Zimatravičių, Sofiją Dundurienę, Vladą Stoškų, Leonorą Rinkienę, Martyną Jokūbaitį ir dr. Nikolą Minzevičių. Ant kiekvieno jų kapo bus padėta gėlių ir uždegta žvakutė.

Po pamaldų — mirusiųjų pagerbimo ten pat įvyks kapų sklypų savininkų susirinkimas.

GEGUŽINĖ

LB Palm Beach apylinkės valdyba rengia gegužinę š. m. lapkričio 8 d., sekmadienį, 1 val. p. p., Singer Island, prie Ocean Blvd., ties Edvard In., prie Colonnades viešbučio, ten kur kasmet LB-nės buvo rengtos gegužinės. Bus paruošti šilti lietuviški pietūs. Veiks baras su įvairiais gėrimais ir laimės šulinys. Valdyba prašo dalyvauti visus lietuvius iš arti ir toli su savo draugais, pažįstamais ir kaimynais. Gegužinės pelnas bus skiriamas lituanistinio švietimo reikalams.

Valdyba nuoširdžiai dėkoja Jadvygai Jokūbaitienei už išrūpinimą iš vietos burmistro leidimą veltui naudotis šia puikia gegužinės vieta o taip pat už policijos leidimą gegužinėje vartoti įvairius gėrimus, kada gegužinės aukos skiriamos kultūriniais reikalams.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

LB Palm Beach apylinkės valdyba rengia Naujų metų sutikimą gruodžio 31 d., šv. Povilo katalikų parapijos naujoje salėje.

P. Mikšys

Baltijos valstybių diplomatiniai atstovai JAV viceprezidento priėmimo

Rugsėjo 24 d. JAV viceprezidentas ir ponias Bush savo rezidencijoje surengė priėmimą diplomatinių misijų šefams ir jų žmonoms. Priėmiman buvo pakviesti ir jame dalyvavo Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai su žmonomis. Kalbantis su ponias Bush p.p. Bačkiams buvo malonu patirti, kad ji gerai supranta Lietuvos padėtį.

• Vytautas Čėsnavičius, gyv. Richmond Hill, N. Y., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 23 dol. Ačiū.

A. A.

RIMUI KELIUOČIUI

mirus, seserį, Korp! Neo-Lithuania filistere ŽIVILĘ MODESTIENĘ, tėvus, žmoną su vaikais ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame

Korp! Neo-Lithuania
Chicagos skyriaus valdyba

A. A.

Arch. RIMUI KELIUOČIUI

mirus, tėvams ELENAI ir ALFONSUI KELIUOČIAMS ir seserims ŽIVILEI ir VIDAI reiškiame giliausią užuojautą

Leokadija ir Antanas
T v e r a i

A. + A.

BRONISLAVAI ŠPAKEVIČIENEI

mirus, reiškiame mūsų draugišką užuojautą dukrai GRAŽINAI ir VYTAUTUI ŽUKAUSKAMS ir visiems jų artimiesiems

Angelė ir Antanas
K a š u b a i